

РЕШЕНИЕ

№ 23209

гр. София, 12.11.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 04.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Емилия Митова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **9280** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал.3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), във връзка с чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на К. У. М., [дата на раждане] в Т., гражданин на Т., ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], офис 9, чрез адв. К. С. от САК, срещу Решение № 12701 от 10.08.2022 г. на заместник председателя на Държавната агенция за бежанците (ДАБ) при Министерски съвет (МС), с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2 и т.4, във връзка с чл.8 и чл.9 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне статут на бежанец и на хуманитарен статут.

В жалбата се сочи, че оспореният акт е незаконосъобразен поради допуснати при постановяването му съществени процесуални нарушения, неправилно приложение на закона и несъответствие с неговата цел. Жалбоподателят счита обжалваното решение за нищожно като издадено в противоречие с указанията на влязло в сила съдебно решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/21 г. на АССГ, касаещи здравословното му състояние, което съществено накърнявало правото му на защита. Излага подробни съображения за нарушения на чл.29, ал.4-6 ЗУБ и на Вътрешните правила за провеждане на производство за предоставяне на международна закрила в ДАБ при МС (Правилата, Вътрешните правила). Счита, че тези разпоредби задължават решаващия орган да проведе съответните медицински изследвания, а вместо това в обжалваното решение органът неправилно е приел, че „молителят не е провел заявените от него медицински изследвания“. Това довело до нарушение на

чл.75, ал.2 от ЗУБ. Оспорва изводите на административния орган, че може да получи статут по Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ). В тази връзка сочи, че се е установил в България през 1996 г. и оттогава няколкократно са му налагани принудителни административни мерки (ПАМ) по реда на ЗЧРБ за принудителното му връщане в държавата на произход. Нито една от тези мерки не била изпълнена. След като чуждият гражданин не можел да напусне страната ни и спрямо него не можело да бъде приложен ЗЧРБ, то единственият възможен ред за уреждане на статута и пребиваването му в Република България била разпоредбата на чл.9, ал.8 от ЗУБ – по други причини от хуманитарен характер. Соци, че живее на територията на страната ни от 26 години и има право на зачитане на личния живот, достойнство и уважение, както и на спазване на основните човешки права. Правният вакуум, в който се намирал на територията на България, представлявал нечовешко и унижително отношение в нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, което обстоятелство следвало да намери законово разрешение в светлината на разпоредбата на чл.9, ал.8 ЗУБ. Претендира се отмяна на решението.

В открито съдебно заседание на 09.11.2022 г. кандидатът поддържа, че няма никакви документи и никакви права, не можел повече да живее така, навсякъде му искали документи и не го приемали с издадената му от ДАБ временна регистрационна карта.

В открити съдебни заседания на 18.01.2023 г., на 21.04.2023 г. и на 04.10.2024 г. процесуалният представител на К. М. адв. К. С. поддържа, че спрямо чуждия гражданин не е приложим Законът за чужденците в РБ (ЗЧРБ) поради обективната невъзможност той да се снабди с виза и валидни документи за пътуване. Претендира за хуманитарен статут по чл.9, ал.8 от ЗУБ, тъй като кандидатът пребивава близо 27 години в България без документи и без легален статут, без признаване на основни човешки права, без зачитане на личния му живот и човешко достойнство. С аргумент от т.51 от Решение на СЕС по дело С-352/23 поддържа, че молбата му е за статут по чл.9, ал.8 от ЗУБ, който е различен от международната закрила по Директива 2011/95 и не попада в нейния обхват.

Ответникът заместник председател на ДАБ оспорва жалбата чрез юрист Б. и юрк. П.. Навежда доводи от поведението на кандидата, който е осъждан с влезли в сила присъди, което опровергавало твърденията му за интеграция в обществото. От няколкократно му самоволно напускане на центъра за настаняване извежда извод, че е незаинтересован към производството за закрила, което се отнасяло и до твърденията му за неосъществяване достъп до медицинска помощ. Поддържа, че такава своевременно му е оказвана, когато е бил здравноосигурен в производствата по международна закрила съгласно чл.29, ал.1, т.5 от ЗУБ.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност на жалбата.

Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав, след като взе предвид наведените в жалбата доводи, и се запозна със приетите по делото писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Кандидатът подал първа молба за закрила рег. № 2325 от 09.10.1997 г. В нея декларирал, че е [дата на раждане], в [населено място] таун, З., Т.. Държавата си на произход напуснал нелегално на 30.12.1993 г., през К., за Турция, където пребивавал около 2 години. Там работил около 8 месеца в местна фабрика, но загубил националния си паспорт и решил да напусне. Качил се на малтийски кораб и се озовал на българското пристанище В. през м.юли 1996 г. Опитал се да намери свои приятели

в [населено място], България, и да се свърже с брат си, който да му изпрати пари. Имал трудности с изхранването си всекидневно. Няма документи, храна и работа, нямало къде да спи. Един ден бил арестуван от полицията в [населено място] и задържан за 62 дни. При освобождаването го изпратили в Националното бюро за териториално убежище и бежанци при Министерския съвет (НБТУБ-МС). Няма пари и не можел да си извади паспорт. Искал да си осигури документи, за да живее в България без проблеми, защото видял, че тук не е толкова лошо. Напуснал Т., защото не било лесно да си намери работа и му било трудно да намира пари. Не бил преследван в страната си на произход и нямал проблеми в това отношение. Запитан за причините да търси убежище в България, кандидатът сочи, че нивото му на образование било ниско и недостатъчно, за да си намери подходяща работа. Не изявил желание за връщане в страната на произход, тъй като там не притежавал средства и искал да учи в чужбина.

На проведено на 18.02.1998 г. интервю със служител на НБТУБ-МС кандидатът потвърдил обстоятелствата по напускане на страната си на произход, както и, че не е имал проблеми при напускане на Т.. Не е бил преследван в страната на произход, не е преживявал насилие, не е бил обект на репресии, не е членувал в политическа, социална, етническа, религиозна или военна организация в Т.. Напуснал родината си, тъй като бил без работа и без пари, а искал да учи в Л.. Ако се върне в Т., щял да бъде арестуван, тъй като си е загубил националния паспорт. От НБТУБ-МС очаквал квартира, храна и работа.

Постановено е Решение №648/18.06.1998 г. на директора на НБТУБ-МС, с което на К. У. М. е отказано предоставяне на статут на бежанец. В мотивите е посочено, че са налице основания за определяне на кандидата като икономически мигрант, което го изключвало от материалноправните предпоставки по чл.1А от Конвенцията за статута на бежанците.

Жалбата на кандидата срещу Решение №648/18.06.1998 г. на директора на НБТУБ-МС е отхвърлена с Решение № 976 от 22.02.2000 г. по адм.д.№ 5495/1999 г. на ВАС, III-то отделение.

Подадена е втора молба за закрила рег. № 2325 от 09.03.2004 г., в която кандидатът сочи, че в Т. имало много конфликти, повечето хора бягали от страната и баща му бил арестуван. На проведено на 10.03.2004 г. интервю заявил, че има много проблеми в Т. и България, защото нямал никакви документи. В България бил три години в затвора – за употреба и продажба на наркотици. Освободили го на 27.02.2004 г. Като причина за подаване на молбата сочи, че иска да легализира престоя си и повече да няма проблеми.

Постановено е Решение №1271/10.03.2004 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС, с което на основание чл.70, ал.1, т.1, вр. чл.13, т.1 и т.2 от ЗУБ е отказано предоставяне на статут на К. У. М., тъй като молбата за закрила е явно неоснователна, заявителят се позовава на основания извън ЗУБ и не сочи никакви причини за страх от преследване в страната на произход.

Жалбата на кандидата срещу Решение №1271/10.03.2004 г. е отхвърлена с Решение № 178 от 22.06.2004 г. по адм.д.№ Б-801/2004 г. на СГС, АО, III-Ж състав, оставено в сила с Решение № 1186/08.02.2005 г. по адм.д.№ 9305/2004 г. на ВАС.

В последваща молба за закрила рег. № 2325 от 20.06.2005 г. кандидатът сочи, че вече девет години е в България, но живее в страх. Няма валиден документ пред полицията и нямал средства да се върне в Т.. Твърди, че баща му членува в политическа партия

С., която е в опозиция на СЮФ, което пораждало у него страх. Липсват данни за произнасяне от орган на ДАБ-МС по тази молба, тъй като на 21.06.2005 г. молбата е резюлирана „към дело“.

В административната преписка е налична трета молба за закрила рег. № 2325 от 19.12.2006 г., в която К. У. М. сочи, че баща му е бил арестуван по политически причини. В писмена молба от 11.10.2006 г. кандидатът претендира за политическо убежище по хуманитарни причини, като проблемът му бъде разгледан със съчувствие и човеколюбие. Твърди, че от дълго време се намира под полицейско задържане по неразбираеми за него причини, а именно от 28.06.2005 г. до настоящия момент (19.12.2006 г.), поради което нямал никакъв нормален начин да си подsigури условия на живот в България. Не разполагал с документ, с който да удостовери, че през цялото време е бил в процес на търсене на статут на бежанец, след като била отхвърлена молбата му за закрила от 27.06.2005 г., откогато бил задържан. Откакто починала майка му през 1997 г. нямал никаква връзка със семейството си в Т.. Страхувал се да се върне там. Имал основателни причини за това, „изхождайки от танзанийските законови положения“. От доста време бил в затвора в Б. (център за настаняване на граждани на трети страни), бил отчаян и се надявал, че ще прекара остатъка от живота си като другите свободни и нормални хора.

Приложени са Заповед №3-4267 от 26.09.2005 г. на директора на Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която на чужденеца е наложена ПАМ „принудително отвеждане до границата“ и Заповед рег. № 3-5015 05.06.2006 г. на директора на СДВР, с която чужденецът е настанен в СДВНЧ към Дирекция „Миграция“ – МВР на основание чл.44, ал.6 и ал.8 от ЗЧРБ.

На проведеното на 19.12.2006 г. интервю чужденецът заявил, че не иска да се върне в Т., защото няма информация за семейството си и за положението там. Знае, че баща му е починал, но не знае причината.

Постановено е Решение №УП-270 от 20.12.2006 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС, с което на основание чл.70, ал.1, т.2, вр. чл.16, ал.1, т.9 ЗУБ е прекратено производството за предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут. В административния акт е прието, че причините за заявеното от кандидата нежелание да се завърне в Т. са лични и не попадали в материалния обхват на чл.8 и чл.9 ЗУБ. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение от 13.07.2007 г. е по адм.д.№ Б-265/2007 г. на СГС, АО, III-Е състав, влязло в сила като необжалваемо.

С четвърта молба от 12.11.2007 г. до ДАБ кандидатът пожелал отново да бъде регистриран като бежанец. Молбата е регистрирана с рег. № 2325/22.11.2007 г., когато са попълнени регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. На проведеното на 23.11.2007 г. интервю чужденецът заявил, че е в България от 1996 г. Страхувал се да се върне в Т., защото в страната имало конфликти.

С Решение №УП-147 от 23.11.2007 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС молбата е отхвърлена като явно неоснователна на основание чл.70, ал.1, т.1, връзка с чл.13, ал.1, т.5 от ЗУБ. Посочено е в решението, че на интервюто от 23.11.2007 г. кандидатът не сочи нови обстоятелства и не заявява основателен страх от преследване в страната на произход по релевантните причини, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ. Спрямо чужденеца липсвали основания за предоставяне на хуманитарен статут, за което е съобразена липсата на информация за преследване в Т. на танзанийци, които са се завърнали в родината си. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение от № 166 от 22.02.2008 г. е по адм.д.№ 6204/2007 г. по описа на Административен съд София град (АССГ),

влязло в сила като необжалваемо.

С пета молба рег. № 2325 от 05.08.2008 г. до ДАБ кандидатът пожелал отново международна закрила, тъй като имал проблеми в родината си и не можел да се върне там. На проведеното на 06.08.2008 г. интервю чужденецът заявил, че е в България от 1996 г., а ситуацията в Т. е същата, както когато я е напуснал.

С Решение №УП-98 от 08.08.2008 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС молбата е отхвърлена като явно неоснователна на основание чл.70, ал.1, т.1, връзка с чл.13, ал.1, т.5 от ЗУБ. Прието е в решението, че причините за напускане на страната на произход са аналогични на изложените в предходните производства. Кандидатът не заявявал основателен страх от преследване в страната на произход по релевантните причини, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ. Спрямо чужденеца липсвали основания за предоставяне на хуманитарен статут, за което е съобразена липсата на информация за преследване в Т. на танзанийци, които са се завърнали в родината си. Липсват данни в преписката за съдебно обжалване на Решение №УП-98 от 08.08.2008 г.

С шеста молба рег. № 2325 от 09.10.2008 г. до ДАБ кандидатът поискал убежище в България, тъй като не може да се върне в Т.. Изготвен е регистрационен лист рег. № 2325/26.11.2008 г. На проведеното на 27.11.2008 г. интервю чужденецът заявил, че няма нови факти и обстоятелства, различни от предишните производства. Прекарал в България 10 години в очакване. Няма документи, а навсякъде му искали такива. Затова работел „на черно“. Подавал молба, защото искал да има документи. С Решение №УП-131 от 01.12.2008 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС молбата е отхвърлена като явно неоснователна на основание чл.70, ал.1, т.1, във връзка с чл.13, ал.1, т.5 от ЗУБ по причини, че спрямо кандидата не са налице основанията по чл.8, ал.1 и чл.9, ал.1 от ЗУБ за предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение от № 4 от 21.01.2009 г. е по адм.д.№ 7510/2008 г. по описа на Административен съд София град, влязло в сила като необжалваемо.

Със седма молба от 06.02.2009 г. до ДАБ кандидатът отново поискал закрила от ДАБ-МС, тъй като се страхува да се завърне в страната си на произход. Молбата е регистрирана с рег. № 2325/25.03.2009 г., когато са попълнени регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. На проведеното на 26.03.2009 г. интервю чужденецът заявил, че няма нови факти и обстоятелства, различни от предишните производства. Не желаел да се върне в Т., защото не знаел с каква обстановка ще се сблъска там. С Решение №УП-40 от 30.03.2009 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС молбата е отхвърлена като явно неоснователна на основание чл.70, ал.1, т.1, във връзка с чл.13, ал.1, т.5 от ЗУБ. Посочено е в решението, че кандидатът няма качество на бежанец. Липсвали и основания за предоставяне на хуманитарен статут. Мотивите на чужденеца били изключително към легализиране на престоя му в страната. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение от 25.05.2009 г. е по адм.д.№ 2653/2009 г. по описа на Административен съд София град, влязло в сила като необжалваемо.

В осмата си молба от 30.04.2009 г. до ДАБ кандидатът посочил, че желае действително да се върне в Т., тъй като въпреки всички посочени от него причини, разбрал, че законът не е на негова страна. Подавал молба да ДАБ, защото нямал никакви пари, нито документи, с които да се завърне. Надявал се, че ДАБ ще му помогне в процеса на осъществяване на неговото връщане. Молбата е регистрирана с рег. № 2325/16.06.2009 г., когато кандидатът посочил, че има нужда от повече време, за да организира завръщането си в Т.. Изготвени са регистрационен лист рег. № 2325

от 14.07.2009 г. и Евродак дактилоскопна карта рег. № 2325 от 14.07.2009 г.

С Решение № 385/28.08.2009 г. на председателя на ДАБ производството за закрила е спряно, тъй като кандидатът не се е явил на насроченото за 15.07.2009 г. интервю. С Решение № 582/14.12.2009 г. на председателя на ДАБ производството за закрила е прекратено, тъй като в продължение на три месеца чужденецът не се е явил пред длъжностно лице от ДАБ, за да посочи причините, които са му попречили да изпълнява задълженията си в производството за закрила. Решение № 582/14.12.2009 г. на председателя на ДАБ е отменено с Определение № 4617/30.12.2010 г. по адм.д.№ 8174/2010 г. на Административен съд София град, оставено в сила с Определение от 17.02.2011 г. по адм.д.№ 1808/2011 г. на ВАС, III-то отделение.

В молба рег. № 2325 от 10.10.2012 г. К. У. М. сочи, че на 15-та година от подаване на молби за статут на бежанец искал за обясни, че за трети път губи личната си карта при неизвестни за него обстоятелства. Бил много притеснен от това, тъй като срокът ѝ на валидност изтичал на 12.10.2012 г. В допълнение посочил, че „е в Агенцията от толкова дълго време. *Нямал никого, освен себе си. Нямал никаква подкрепа, живеел като по чудо. Сякаш Г. се грижел за него, защото бил стигнал до положение на просяк. Когато бил болен, нямало къде да получи лечение. Нямал място, където да положи глава. Не получавал никаква помощ. Относно връщането му в Т. – категорично не искал. България била неговият дом*“.

Постановено е Решение № 645 от 30.08.2012 г. на председателя на ДАБ-МС, с което на основание чл.75, ал.1, т.2 и т.4, вр. чл.8 и чл.9 ЗУБ е отказано предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут. Посочено е в решението, че кандидатът няма качество на бежанец, тъй като не е преследван в страната си на произход по причини, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ. Липсвали и основания за предоставяне на хуманитарен статут по чл.9 ЗУБ. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение № 595 от 29.01.2013 г. е по адм.д.№ 10421/2012 г. по описа на Административен съд София град, оставено в сила с Решение № 2178 от 17.02.2014 г. по адм.д.№ 6590/2013 г. на ВАС, III-то отделение.

С девета молба от 22.07.2014 г. до ДАБ кандидатът отново поискал закрила от ДАБ. Молбата е регистрирана с рег. № 2325/02.10.2014 г., когато са попълнени регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. Отбелязан е *медицински преглед от 02.10.2014 г.*, който установил, че чужденецът е клинично здрав.

На проведеното на 07.10.2014 г. интервю чужденецът заявил, че няма нови факти и обстоятелства, различни от предишните производства. Въпреки това, проблемът му е сериозен, тъй като от години е в България, *а няма никакъв документ*. По тази причина не можел да се завърне в Т., а и от години нямал връзка с роднините си.

Постановено е Решение № 8896 от 11.12.2014 г. на заместник председателя на ДАБ-МС, с което на основание чл.75, ал.1, т.2 и т.4, вр. чл.8 и чл.9 ЗУБ е отказано предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут. Посочено е в решението, че кандидатът не е заявил нови факти и обстоятелства, а заявените такива били подробно обсъдени при предходните производства. Изтъкнати се отделни непоследователни моменти в бежанската история, което указвало, че кандидатът е склонен умишлено да предоставя

невярна информация. Кандидатът нямам качество на бежанец, тъй като не е преследван в страната си на произход по причини, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ. Липсвали и основания за предоставяне на хуманитарен статут по чл.9 ЗУБ. Съдебното оспорване е отхвърлено с Решение № 2982 от 28.04.2015 г. е по адм.д.№ 1116/2015 г. по описа на Административен съд София град, оставено в сила с Решение № 5669 от 12.05.2016 г. по адм.д.№ 6987/2015 г. на ВАС, III-то отделение.

Подадена е **десета** молба рег. № 2325/12.12.2017 г. до ДАБ за международна закрила, към която кандидатът приложил писмени доказателства за *сърдечно заболяване*, което не можел да лекува в страната на произход поради липса на достъп до медицински услуги. Пребивавал в България от **21 години** и е загубил връзка със страната на произход. *Претендира за хуманитарен статут*. Към молбата е приложена Епикриза ИЗ № 40565 от УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД- С., за преведено болнично лечение на К. У. М. в периода от **27.11.2017 г. до 01.12.2017 г.** с диагноза: остър перикардит, перикарден излив, артериална хипертония II степен, тежка ЛК хипертрофия, лекостенна митрална регургитация. В анамнезата е посочено, че преди 2 дни внезапно се появила болка в гърдите на широка площ, с изтръпване на лява ръка и задух. Болният постъпил в *увредено общо състояние*. След проведено лечение е изписан в подобро общо състояние, без оплаквания, без гръдна болка и задух. В епикризата е посочено, че се касае за *хронично заболяване*. Препоръчани са контролни прегледи на 15.12.2017 г. и на 29.12.2017 г., както и препоръки към общопрактикуващ лекар (ОПЛ) – контрол на ОПЛ, кардиолог. Върху епикризата е отбелязан контролен преглед от д-р С. на 03.01.2018 г., когато пациентът се чувствал дорбе. Издаден е амбулаторен лист № 78 от 05.12.2017 г. с диагноза: хипертонично сърце без (застройна) сърдечна недостатъчност.

Като анамнеза в амбулаторен лист № 78 от 05.12.2017 г. е отбелязано: дългогодишна артериална хипертония, с влошен контрол на артериалното налягане, постоянно завишено със силно главоболие. От 10 дни, особено при студова експонация с болка на широка площ в сърдечната област и зад гръдната кост. Доказан отстър перикардит, долногранични помпени показатели и сигнификантни Е.-промени.

Постановено е Решение №79-ОК от 22.12.2017 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС, с което на основание чл.76б, ал.1, т.2 ЗУБ последващата молба рег. № 2325/12.12.2017 г. не е допусната до производство за предоставяне на международна закрила. В решението е обсъдена здравната система на Т. с налични данни, че за 2017/2018 г. здравното министерство планира да похарчи 785.8 милиарда долара от своя бюджет за развитие и подобряване на здравеопазването. От м.09.2015 г. е открит Институт за сърдечно-съдови заболявания „Я. Киквете“ – национална специализирана университетска болница за сърдечно-съдови грижи, с капацитет 103 легла и 100 пациенти на седмица. Това е държавна болница, която обслужва пациенти от всички региони на Обединена Република Т.. На базата на тази информация относно страната на произход административният орган е приел, че твърдяното от кандидата ново обстоятелство, свързано с влошено здравословно състояние, не е основание за допускане на молбата му за разглеждане по същество, тъй

като в страната на произход на молителя се полагат особени грижи за подобряване и разширяване на достъпа до здравни услуги на всички граждани.

Съдебното оспорване на Решение №79-ОК от 22.12.2017 г. е отхвърлено с Решение № 2247 от 03.04.2018 г. по адм.д.№ 521/2018 г. по описа на Административен съд София град, влязло в сила като необжалваемо. Съдът се е съгласил с тезата на административния орган, че в страната на произход се полагат значителни грижи за подобряване на достъпа до медицински и здравни услуги. Обсъдено е и новозаявеното от кандидата обстоятелство, а именно, че *пребивава значително време в България, но същото е прието за неотнормено към предметния обхват на чл.8 и чл.9 ЗУБ.*

Подадена е **процесната единадесета** молба рег. № 2325 от **13.04.2021 г.** до ДАБ за международна закрила, в която К. У. М. твърди, че пребивава в България от **25 години** и за този период многократно се е опитвал да уреди статута си в страната ни. В Република България нямало Посолство на Република Т.. От 2018 г. Т. въвела възможност за електронно кандидатстване за издаване на танзанийски паспорт, но самото получаване било необходимо да се случи лично. Приложил попълнен на 14.11.2019 г. онлайн формуляр до Министерство на вътрешните работи на Република Т., Департамент по имиграционни услуги, за който по делото липсват данни за произнасяне.

В последващата молба отново се твърди, че кандидатът не разполага с пари и не може да се придвижи до най-близкото посолство на Република Т. в Б.. От друга страна, повече от половината от съзнателния си живот бил изкарал в България, бил се интегрирал в обществото и говорел български език. В допълнение чуждият гражданин сочи сериозно влошено здравословно състояние, а поради правния вакуум, в който се намирал, нямал достъп до здравно осигуряване и медицинско проследяване на сериозните си заболявания. Заболяванията пречели на нормалното му придвижване, а по-дълги пътувания щели пряко да застрашат живота му.

Постановено е Решение №9-ОК от 29.04.2021 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС, с което на основание чл.76б, ал.1, т.2 ЗУБ последващата молба рег. № 2325/13.04.2021 г. не е допусната до производство за предоставяне на международна закрила. Административният орган е проследил подадените от чужденеца десет предходни молби за международна закрила, по повод на които бежанската история на кандидата била обсъждана многократно. Приел е, че представените от чужденеца писмени доказателства не представлявали нови обстоятелства от съществено значение за неговия случай. *Връщането на лицето в страната на произход следвало да се осъществи чрез Дирекция „Миграция“ – МВР или чрез Международната организация по миграция (М.).* Правото на прибаване на чужденците се уреждало от ЗЧРБ, докато ЗУБ имал друг предметен обхват. В проведените 10 предходни производства компетентният национален орган категорично бил установил, че не се касае за лице, нуждаещо се от международна закрила.

В допълнение органът е посочил, че продължителното присъствие на кандидата в страната ни, при което се е интегрирал в българското общество, е обсъдено при предходно производство, в което е прието, че не е ново обстоятелство по смисъла на чл.13, ал.2 ЗУБ. Относно здравословното

състояние на чужденеца административният орган е приел, че представената епикриза е от 2017 г. и е обсъдена в предходно производство за закрила, поради което това обстоятелство било преклудирано. Други доказателства във връзка със здравословното си състояние чужденецът не представял.

Решение №9-ОК от 29.04.2021 г. на интервюиращ орган при ДАБ-МС е *отменено* със съдебно решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. по описа на Административен съд София град, влязло в сила като необжалваемо. Съдът е приел, че в единадесетата си молба за закрила кандидатът се е позовал изрично (т.2 от молбата) на принципа за забрана на връщането, а изтъкнатият факт, че придвижването му е ограничено поради здравословни причини също водел до правен извод за приложимост на този принцип, конкретно във връзка с твърденията му, че дългите пътувания пряко застрашават живота му. В съдебното решение е направено позоваване на чл.4 от Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата, ХОПЕС), който установявал забрана, идентична на чл.3 от ЕКПЧ и на чл.4, ал.3 от ЗУБ, респ. нарушаването на посочената забрана съставлява основание по чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут, което обуславяло и допустимост на последващата молба.

Според съда в отменителното решение № 6996 от 25.11.2021 г., органът е допуснал процесуално нарушение не само като по същество не е приел, че няма наведени нови основания по отношение на здравословното състояние на молителя, но и като е констатирал, че липсват писмени доказателства в тази насока, а епикризата от 2017 г. не била ново обстоятелство. Мотивите на административния акт, че жалбоподателят, в неговата ситуация, не е представил нови доказателства за здравословното си състояние поради фактическа невъзможност да направи това, на основание личното му положение, били в нарушение на забраната по чл.42, параграф 2, алинея 2 от Директива 2013/32, тъй като препятствали достъпа на кандидата до процедурата. На основание чл.4, параграф 3 от ДЕС, *органът, като е бил задължен да осигури ефективното действие на правото на ЕС*, в това число и цитираната разпоредба на директивата, е следвало да допусне процесната последваща молба до производство за предоставяне на международна закрила.

Във връзка със съдебно решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ е изготвена докладна записка рег. № 2325 от 02.12.2021 г. на директора на РПЦ-С. при ДАБ-МС със становище за допускане до производство по общия ред на молбата за закрила на К. У. М.. Установява се от докладна записка рег. № УП-2325/08.12.2021 г., че на 06.12.2021 г. чужденецът е извикан за нова регистрация, но се е явил в приемната на РПЦ-С. във видимо неадекватно състояние (може би дрогиран). Според констативен протокол от 08.12.2021 г. кандидатът *не носел договор за наем* или други данни за външен адрес, поради което регистрацията била отложена.

С помощта на упълномощен адвокат е изготвена молба за закрила вх. № КП-2463 от 08.12.2021 г. по описа на РПЦ-С. и рег. № 2325 от 23.12.2021 г. по описа на ДАБ. В нея чужденецът поискал настаняване в РПЦ и осигуряване на подслон, тъй като бил бездомен и с влошено здравословно състояние.

Приложено е копие от амбулаторен лист № 378397 от 22.11.2021 г. с диагноза „емболия и тромбоза на артерии на долните крайници“, въз основа на който чуждият гражданин твърди, че попада в групата на уязвимите лица по смисъла на пар.1, т.17 от ДР на ЗУБ.

С докладна записка рег. № 2325/23.12.2021 г. на директора на Дирекция „Качество на процедурата за международна закрила“ на ДАБ е предложено К. У. М. да бъде регистриран в РПЦ-С., да се извърши идентификация и оценка на потребностите му и да се изпрати писмо до Дирекция „Миграция“ – МВР относно причините, поради които чужденецът не е изведен от страната след приключване на производствата по предходните му молби за международна закрила. В преписката липсват данни за отговор от Дирекция „Миграция“ – МВР на това писмо на ДАБ.

Съдът служебно е изискал информация от Дирекция „Миграция“ – МВР, предоставена с писмо рег. № 536400-8975 от 21.02.2023 г. Според него, на чуждия гражданин К. У. М., със Заповед № 5382з-84 от 09.08.2017 г. на началник сектор „Миграция“ при ОДМВР Б. е наложена принудителна административна мярка „Връщане до страната на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“. С цел изпълнение на наложената ПАМ с лицето били провеждани ежемесечни беседи. На 25.03.2021 г. чуждият гражданин попълнил декларация за доброволно връщане. К. У. М. осъществил личен контакт с представители на Посолството на Република Т. в [населено място], с което предприел действия по издаване на танзанийски паспорт, но липсвало произнасяне. Към 21.02.2023 г. К. У. М. бил с неустановена национална идентичност и нямал издаден документ за самоличност. Въз основа на издадена му от ДАБ регистрационна карта бил със статут на кандидат бежанец. Към момента на изготвяне на писмото на 21.02.2023 г. в Дирекция „Миграция“ – МВР нямало регистрирани молби от К. У. М. за предоставяне на право на пребиваване в Република България по ЗЧРБ.

Според писмо изх.№ 2325/10.01.2022 г. на ДАБ чуждият гражданин К. У. М., [дата на раждане] , гражданин на Т., е с открито производство за предоставяне на международна закрила от 09.10.1997 г.

Периоди на регистрация в ДАБ, при което лицето е със статут на „чужденец, търсещ закрила“:

09.10.1997 г. до 31.03.2000 г.

09.03.2004 г. до 08.02.2005 г.

19.12.2006 г. до 13.07.2007 г.

22.11.2007 г. до 22.02.2008 г.

05.08.2008 г. до 18.08.2008 г.

26.11.2008 г. до 21.01.2009 г.

25.03.2009 г. до 25.05.2009 г.

14.07.2009 г. до 24.04.2014 г.

02.10.2014 г. до 02.12.2021 г.

От 30.12.2021 г. до настоящия момент

Периоди, в които лицето не е било в производство за предоставяне на закрила и не е подлежало на задължително здравно осигуряване:

01.04.2000 г. до 08.03.2004 г

09.02.2005 г. до 18.12.2006 г.

14.07.2007 г. до 21.11.2007 г.

23.02.2008 г. до 04.08.2008 г.

19.08.2008 г. до 25.11.2008 г.

21.01.2009 г. до 24.03.2009 г.

26.05.2009 г. до 13.07.2009 г.

25.04.2014 г. до 01.10.2014 г.

03.12.2021 г. до 29.12.2021 г.

Пред съда процесуалният представител на жалбоподателя адв. К. С. поддържа, че спрямо чуждия гражданин е неприложим ЗЧРБ, тъй като той е в обективна невъзможност да се снабди с виза и документи за пътуване. Поради липса на ангажираност от институциите на РБ лицето пребивавало в страната ни повече от 26 години – без документи, без легален статут, без признаване на основни човешки права, вкл. правото на достойнство и на личен живот, достъп до здравеопазване, до работа и др.под. По тези причини претендира, че на чуждия гражданин следва да се предостави хуманитарен статут по други хуманитарни съображения по смисъла на чл.9, ал.8 от ЗУБ, който се различава от международната закрила по Директива 2011/95/ЕС.

След отменителното съдебно решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ, молбата за международна закрила е регистрирана с рег. № 2325 от **30.12.2021** г., когато са изготвени регистрационен лист и Евродак дактилоскопна карта. В молбата си кандидатът пожелал да бъде настанен и да му се осигури подслон в регистрационно-приемателен център (РПЦ) на ДАБ, тъй като нямал възможност да си осигури жилище и храна, бил бездомен в студените зимни месеци, нямал право да работи и с това да си осигури основни жизнени потребности, в т.ч. жилище и храна.

На проведено на **06.01.2022** г. интервю кандидатът заявил, че няма официален брак, но има две деца, родени във Франция, *които не е признал, тъй като няма документ за самоличност*. Майката Б. И. Л. била гражданка на Австралия, студентка в България от 2015 г. Децата били момчета – на 5 и на 2 години. На въпрос относно искането му към България отговорил „Искам просто да живея нормално“.

Приложено е становище рег. № 2325 от 29.04.2022 г. на К. И. - главен експерт „ПМЗ - О. купел“ при РПЦ-С., с предложение на кандидата да се откаже предоставяне на статут на бежанец **и да се предостави хуманитарен статут**.

Приложена е справка рег. № 13167 от 29.03.2022 г. на Централно бюро за съдимост при Министерство на правосъдието относно К. У. М.. Според нея спрямо лицето има 5 броя влезли в сила присъди, както следва: по НОХД № 9/99 г. на Окръжен съд Пловдив (10 месеца лишаване от свобода), по НОХД № 1596/2001 г. на Окръжен съд Пловдив (3 години лишаване от свобода), по НОХД № 16722/2010 г. на Софийски районен съд (11 месеца лишаване от свобода), по НОХД № 20597/2011 г. на Софийски районен съд (пробация за срок от 1 година и НОХД № 2645/2020 г. на Софийски градски съд (споразумение за 1 година лишаване от свобода), всичките за престъпления по чл.354А, ал.1 или ал.3 от Наказателния кодекс - придобиване или държане на наркотични вещества или техни аналози.

Постановено е оспореното Решение №1270 от 10.08.2022 г. на заместник

председателя на ДАБ, с което на основание чл.75, ал.1, т.2 и т.4, вр. чл.8 и чл.9 ЗУБ е отказано предоставяне на статут на бежанец и на хуманитарен статут, тъй като мотивите на кандидата не обосновават основателни опасения от преследване или реална опасност от тежки посегателства. Относно здравословното състояние на кандидата органът е посочил, че считано от **07.01.2022** г. същият е с подновени здравноосигурителни права съгласно чл.29, ал.1, т.5 от ЗУБ, вр. чл.34, ал.2, т.2 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО). Въпреки това от придобиване на въпросните права молителят не е провел заявените от него медицински изследвания и не е представил документи за такива. Въз основа на това е направен извод за незаинтересованост на чуждия гражданин за доказване на здравословното му състояние по време на процедурата за международна закрила пред ДАБ-МС. В същото време, с молба вх.№ 2325/06.01.2022 г. чужденецът направил искане за предоставяне на достъп до пазара на труда в България, което доказвало, че му е приоритетно получаване на разрешение за работа, а не доказване на релевантните факти в производството за закрила. Следователно, липсата на здравноосигурителни права била предтекст, а не причина за непровеждане на медицински изследвания. Чрез позоваване на актуална справка вх.№ МД-393 от 28.06.2022 г. органът е приел, че след откриване на И. за сърдечно-съдови заболявания „Я. Киквете“ (J.) през 2015 г. хората от всички сфери на живота намерили отговори за сърдечните си заболявания, тъй като това била нова ера в историята на Т.. Формирал е извод, че нивото на здравеопазване в Т., и в частност З., е много добро и за молителя не съществуват пречки да получи адекватни за здравословното му състояние медицински грижи. Въз основа на това е приел, че не е налице основание за закрила по чл.9, ал.1, т.2 ЗУБ при евентуално връщане на кандидата в страната на произход. Твърденията на молителя, че здравословното му състояние не му позволява да пътува, не били подкрепени с доказателства. Посочените от него лични причини, свързани с интеграцията му в българското общество, не били основание за получаване на хуманитарен статут по смисъла на чл.9, ал.8 ЗУБ. Цитирана е справка за съдимост изх.№ 11-09-728 от 30.03.2022 г., според която чужденецът няколкократно е осъждан в страната ни, което доказвало липса на интегритет в българското общество и рецидив в действията на кандидата. *Продължителното пребиваване в страната ни и невъзможността за връщане в Т. не били основание за закрила по смисъла на ЗУБ, а можело да обосноват искане за предоставяне на административен статут по ЗЧРБ.*

Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Оспореното решение е връчено на на 21.09.2022 г. Жалбата е подадена чрез административния орган на 03.10.2022, т.е. в срока по чл.84, ал.3 ЗУБ, от надлежна страна по смисъла на чл.147, ал.1 АПК и срещу подлежащ на оспорване акт съгласно чл.84, ал.3 ЗУБ, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество, жалбата е частично основателна.

При служебната проверка по чл.168 АПК съдът намира, че оспореният акт е

издаден от компетентен административен орган – заместник председател на ДАБ, на когото със Заповед № ОЗ-15/03.05.2022 г. на председателя на ДАБ са делегирани правомощия по чл.48, ал.1, т.1-4 от ЗУБ. Производството по общия ред е образувано в изпълнение на указанията, дадени с Решение № 6996/25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ, в което съдът е приел, че в последващата си, единадесета поред молба за закрила, кандидатът се е позовал на нови обстоятелства относно личното му положение – позоваване на принципа „забрана за връщане“, свързано с влошено здравословно състояние и невъзможност да се придвижва. В отменителното си решение съдът е посочил, че жалбоподателят е в невъзможност да представи нови медицински документи за актуалното си здравословно състояние, тъй като е лице без документи за самоличност, не е здравноосигурен и няма личен лекар, в която ситуация можело да ползва единствено спешна медицинска помощ, какъвто бил случаят от 2017 г. Влошението здравословно състояние на лицето следвало да бъде разгледано в производство по същество, а не по допустимост, а по повод предишните молби за закрила случаят не бил разгледан с оглед принципа на забрана за връщане. Евантуално нарушаване на посочената забрана би представлявало основание по чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут. На основание чл.4, пар.3 от ДЕС административният орган следвало да осигури ефективно приложение на правото на ЕС. Според Решение № 6996/25.11.2021 г., *зачитане на правата на кандидата по чл.8 от ЕКПЧ следвало да бъде разгледано в производство по ЗЧРБ и не попадало в предметния обхват на ЗУБ.*

Според настоящия състав на АССГ последният извод в Решение № 6996/25.11.2021 г. за приложение на чл.8 от ЕКПЧ, респ. чл.7 от Хартата, в производството по ЗЧРБ е несподелим с аргумент от Решение на Съда (голям състав) от 22 ноември 2022 година по дело С-69/21, според което Директива 2008/115, във връзка с член 7, както и членове 1 и 4 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че: *не налага на държавата членка, на чиято територия пребивава незаконно гражданин на трета държава, да му предостави разрешение за пребиваване, когато по отношение на него не може да бъде издадено нито решение за връщане, нито мярка за извеждане, тъй като са налице сериозни и потвърдени основания да се счита, че ще бъде изложен в държавата по местоназначение на реална опасност от бързо, значително и необратимо усилване на болката, причинена от тежкото заболяване, от което страда.*

Настоящият състав на АССГ приема, че с обжалваното Решение №1270/10.08.2022 г. на заместник председателя на ДАБ са изпълнени указанията, дадени с Решение № 6996/25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ. Административният орган е обсъдил здравословното състояние на кандидата, като е посочил, че *танзанийският гражданин не е имал здравноосигурителни права*, а същите били възстановени на 07.01.2022 г., когато му е определен личен лекар. Изложеното е в пряко противоречие с информацията, предоставена в писмо изх.№ 2325/10.01.2022 г. на ДАБ, според което периодите на регистрация в ДАБ, при които чуждият гражданин К. У. М. е със статут на „чужденец, търсещ закрила“ са от 02.10.2014 г. до 02.12.2021 г.

По-нататък се посочва в обжалваното Решение №1270/10.08.2022 г., че дори след възстановяване на правата му по Закона за здравното осигуряване, кандидатът подал молба за предоставяне на право на достъп до пазара на труда, което било показателно за приоритетите му, т.е. проявил незаинтересованост за доказване на актуалното си здравословно състояние. Чрез позоваване на актуална справка рег. № МД-393/28.06.2022 г. на Дирекция „Международна дейност“ при ДАБ ответникът е приел, че при евентуално връщане на чужденеца в страната му на произход, той ще има достъп до адекватни медицински грижи и няма да бъде изложен на нечовешко или унижително отнасяне. Твърденията на кандидата, че здравословното му състояние не му позволява да пътува, не били подкрепени с доказателства. Разгледана е актуалната обстановка в Т., при което органът приел, че в страната не съществува въоръжен конфликт или влошаване на обстановката, поради което за молителя не било налице основание за статут по чл.9, ал.1, т.3 ЗУБ.

Формално в административния акт липсва позоваване на принципа за „забрана на връщането“, но административният орган е обсъдил липсата на медицински документи за влошаване на здравословното състояние на кандидата, в светлината на данните за адекватна медицинска помощ в страната на произход и липсата на въоръжен конфликт, което предполага безопасното връщане на кандидата в страната на произход. При обсъдената липса на данни за преследване по причините, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ, и за реална заплаха от посегателства по чл.9, ал.1 от ЗУБ, може да се изведе волята на органа за липса на нарушение на принципа за „забрана за връщане“. По изложените съображения съдът намира, че оспореното решение не е нищожно по смисъла на чл.177, ал.2 АПК, според който актове и действия на административен орган, извършени в противоречие с влязло в сила решение на съда, са нищожни.

Жалбоподателят навежда доводи за неизпълнение на указанията на съда по адм.д.№5139/2021 г. на АССГ за установяване на актуалното му здравословно състояние. На първо място следва да се отбележи, че в предходното съдебно решение не са дадени подобни указания. В него съдът е приел, че здравословното състояние на кандидата, което не му позволява да пътува, вкл. във връзка с принципа за „забрана на връщането“, не е обсъдено в предходните производства за закрила.

По силата на чл.29, ал.1, т.5 от ЗУБ по време на производството чужденецът има право на здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване при условията и по реда за български граждани. Чужденецът се подлага на медицински преглед и изследвания и остава под карантина, докато станат известни резултатите (чл.29, ал.4 от ЗУБ). Медицинският преглед се осъществява в здравни кабинети към териториалните поделения (чл.29, ал.5 от ЗУБ), които осъществяват дейностите, посочени в чл.29, ал.6 от ЗУБ, вкл. първоначални изследвания при регистрация и постоянно медицинско наблюдение.

Медицинското обслужване на кандидатите е уредено в чл.30-31 от Вътрешни правила за провеждане на производството по предоставяне на международна закрила в ДАБ със задължение на служителите в здравните кабинети на

териториалните поделения на ДАБ да извършват първичен медицински преглед и постоянно медицинско наблюдение. При нужда от специализирана медицинска помощ (С.) или в спешни случаи чужденецът се насочва за консултативен преглед, мнение за лечение или С. към медицинско заведение. Когато производството за предоставяне на международна закрила приключи с влязло в сила решение, служителят по настаняването в съответното териториално поделение (ТП) на ДАБ изготвя предизвестие за напускане на общежитието. Съгласно чл.86, ал.1 и чл.113, ал.1 от Вътрешните правила, когато решението на интервюиращ орган или на председателя влезе в сила и са извършени действия за промяна на статута в АИС „Бежанци“, регистратор изготвя писмо (по образец) до Дирекция „Миграция“ – МВР. Директор на ТП или началник отдел организира ежемесечно изпращане на Дирекция „Миграция“ – МВР на списък на чужденците с приключило производство (чл.87 от Вътрешните правила) и списък на чужденците, на които е предоставен статут (чл.115 от Вътрешните правила). След приключване на производството с влязъл в сила съдебен акт, регистратор от съответното ТП сменя статута на чужденеца в АИС „Бежанци“ от „кандидат бежанец“ на „чужденец“.

Установява се от молба на ответника от 19.12.2022 г., че на **30.12.2021 г.** чуждият гражданин е прегледан от назначен в РПЦ кв. О. купел лекар – д-р Рагхавама А. съгласно чл.30, ал.1, т.2 от Вътрешните правила със заключение, че пациентът е клинично здрав. При извършения на 30.12.2021 г. преглед танзанийският гражданин не е предоставил информация за налично заболяване и такова не е установено от специалиста. След извършената регистрация на чуждия гражданин не е констатирана необходимост от указания по чл.31, ал.2 от Вътрешните правила.

По силата на чл.4, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС държавите-членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата-членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата. Визираната разпоредба е основание за съда да приеме, че елементите от бежанската история, в случая влошено здравословно състояние, следва да се представят от кандидата. Задължението на държавния орган за съдействие в случая е ограничено до изпълнение на чл.29, ал.4 и ал.5 от ЗУБ и чл.30-31 от цитираните Вътрешни правила, които съдът намира за спазени. Осъществен е медицински преглед на молителя, при който нито той е заявил медицински оплаквания, нито е установено спешно състояние, което да изисква насочването му за консултативен преглед, за изискване на мнение за лечение или за С.. В административната преписка, след последната регистрация на кандидата от м.декември 2021 г., не се съдържат новосъставени медицински документи, нито негови молби за предоставяне на допълнителни медицински грижи.

Ответникът е представил доказателства за регистрация на кандидата като здравноосигурено лице и избор на общопрактикуващ лекар, направен на 07.02.2022 г. С това административният орган е спазил законовите си задължения по чл.29, ал.1, т.5 и чл.29, ал.5 от ЗУБ. При направен избор на личен лекар кандидатът не е проявил активност за установяване на актуалното си здравословното си състояние. Липсата на медицински данни в

тази насока не се дължи на допуснато от органа административно нарушение, още по-малко – на неизпълнение на указанията, дадени с Решение № 6996/25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ.

За изясняване на здравословното състояние на чуждия гражданин, конкретно във връзка с възможността му да пътува до страната на произход, по делото е приета съдебно-медицинска експертиза (СМЕ) от 31.03.2023г., която съдът кредитира като компетентно изготвена и неоспорена от страните. От същата се установява, че към момента на прегледа лицето приема само предписаните му лекарства за високо артериално налягане. Отрича да се е консултирал с кардиолог по отношение на острия панкреатит след контролния преглед при д-р С. на 03.01.2018 г. и със съдов хирург след консултацията с д-р Н. Б. на 22.11.2021 г. Според експертизата, в края на 2017 г. К. М. е бил хоспитализиран в Клиника по кардиология към УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД – С. с КП №32: Заболявания на миокарда и перикарда с окончателна диагноза „Остър перикардит. Перикарден излив. Артериална хипертония 2 степен, Тежка левокамерна хипертрофия“. По данни от амбулаторен лист №378397 от 22.11.2021 г., издаден от доктор Н. Б. – съдов хирург, на К. М. е поставена диагноза „Емболия и тромбоза на артерии на долните крайници“.

При съобразяване с наличната медицинска документация и след преглед на жалбоподателя, вещото лице дава заключение, че същият не може да бъде определен като тежко болно лице, за което съществува непосредствена смъртна опасност или има сериозни основания да се смята, че макар да не е в такава опасност, поради липса на подходящо лечение в държавата му на произход, същият би бил изложен на реална опасност от тежко, бързо и необратимо влошаване на здравословното му състояние, водещо до силни болки или до значително намаляване на продължителността на живота му. Към момента на прегледа на 30.03.2023 г. при кандидата не са открити данни за тежки здравословни проблеми и при спазване на предписаното лечение за Артериална хипертония, заболяването би било под контрол. Тези констатации са дали основание на вещото лице доктор Е. Й. за извод, че чуждият гражданин не попада в легалното определение по пар.1, т.17 от ДР на ЗУБ, според което "Лица от уязвима група" са малолетните или непълнолетните, непридружените малолетни и непълнолетни, хората с увреждания, възрастните хора, бременните жени, самотните родители с ненавършили пълнолетие деца, жертвите на трафик на хора, лицата с тежки здравословни проблеми, лицата с психични разстройства и лицата, които са понесли изтезание, изнасилване или други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие.

С оглед приеманите от пациента лекарства, към момента на прегледа Артериалната хипертония при К. М. била добре контролирана (140/80), поради което и от гледна точка на здравословното му състояние, вещото лице е дало заключение, че евентуално пътуване до страната на произход не би довело до влошаване на здравословното му състояние.

За да намери за релевантни служебно поставените към СМЕ въпроси, към които *не съществува законова пречка* за страните да добавят относими задачи (във връзка с възражението на процесуалния представител на ответника от о.с.з. на 21.04.2023 г. за непредоставяне на възможност за

формулиране на допълнителни въпроси към СМЕ от страните), съдът се е съобразил с относима практика на ЕСПЧ и СЕС (Решение Paposhvili на ЕСПЧ, Решения на СЕС по дело C-542/13 M. M'B., решение от 22.11.2022 г. на СЕС по дело C-69/21 X срещу Staatssecretaris van J. en V., решение на СЕС от 16 февруари 2017 г., С. К. и др. по дело C-578/16, решение от 24 април 2018 г., МР (Субсидиарна закрила на лице, подложено на изтезания в миналото) по дело C-353/16). Както се посочи нееднократно, предходният съдебен състав на АССГ е намерил за релевантен към общото производство за закрила въпросът за влошеното здравословно състояние на лицето, поставен във връзка с приложението на принципа за забрана за връщане, дефиниран в чл.33 от Женевската конвенция, чл.19, ал.2 от ХОПЕС, чл.21, пар.1 от Директива 2011/95/ЕС и чл.4, ал.3 от ЗУБ. Настоящият съдебен състав на АССГ се присъединява към мнението на предходния, че този принцип не може да има различно съдържание при преценка на молбата за международна закрила от уреждането и тълкуването му, дадено в Директива 2008/115/ЕО, още повече, че нарушаването му може да повдигне въпроси за приложението на чл.3 ЕКПЧ и чл.4, връзка чл.1 от ХОПЕС.

Въз основа на заключението на СМЕ съдът приема, че към момента на изготвянето му и приемането му в о.с.з. на 21.04.2023 г. по отношение здравословното състояние на жалбоподателя не се установяват обстоятелствата по т.74 от Решение на СЕС от 16 февруари 2017 година по дело C-578/16 PPU, а именно той не е лице, което страда от особено тежко психическо или физическо заболяване, така че, прехвърлянето му в държавата на произход да поражда реална и потвърдена опасност от значително и необратимо влошаване на здравословното му състояние, респ. подобно състояние би било в нарушение на чл.3 от ЕКПЧ или чл.4 от ХОПЕС като основание за предоставяне на субсидиарна закрила по чл.15, ал.1, б. „б“ от Директива 2011/95, респ. чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ. Изложеното е допълнително основание за настоящия съдебен състав да приеме, че не се установява визираното от жалбоподателя неизпълнение на указанията на отменителното решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/21 г. на АССГ. Въз основа на предоставена от ответника информация в справка вх.№ МД-393 от 28.06.2022 г., вкл. с данни за откриване на Институт за сърдечно-съдови заболявания в Т., следва да се сподели като обоснован и правилен изводът в оспореното решение на ДАБ, че в държавата по произход се прилага подходящо медицинско лечение на заболяванията на кандидата при липса на данни, това лечение не е достъпно за него.

По изложените съображения съдът приема, че оспореното решение е издадено от компетентен административен орган, при липса на основание за нищожност по чл.177, ал.2 от АПК, в установената форма и без допуснати съществени процесуални нарушения - такива, които съществено са накърнили правото на защита на засегнатото лице или ако не бяха допуснати, органът би постановил решение в противен смисъл.

Административният орган е изследвал всички основания за преследване по причините, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ – основателни опасения от преследване по причини на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, във връзка с легалното

определение за преследване по чл.8, ал.4 ЗУБ - нарушаване на основните права на човека или съвкупност от действия, които водят до нарушаване на основните права на човека, достатъчно тежки по своето естество или повторяемост. Въз основа на посоченото от кандидата, че не е имал религиозни или етнически проблеми в страната на произход, не е членувал в политическа партия, не е имал отношения с армия или полиция, не е арестуван, нито осъждан и лично срещу него не е упражнявано насилие, правилно и обосновано решаващият орган е приел, че по отношение на К. У. М. не се установяват основателни опасения от преследване по причините, посочени в чл.8, ал.1 ЗУБ, не са извършени конкретни, лични действия на преследване по смисъла на чл.8, ал.4 ЗУБ и неизчерпателното изброяване по чл.8, ал.5 ЗУБ. Версията за преследване по политически причини е защитна теза, след като кандидатът се е ориентирал в системата за международна закрила и без в интервюто по повод на първата му молба за закрила да са наведени подобни обстоятелства.

По изложените съображения жалбата в частта ѝ за предоставяне на статут на бежанец по чл.8, ал.1 от ЗУБ следва да бъде отхвърлена като неоснователна. Административният орган правилно е приел, че молителят не е изложил твърдения, че е подложен на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание или екзекуция, нито е бил принуден да напусне страната си на произход поради реална опасност от изтезание, нечовешко или унизително отнасяне, или наказание, по смисъла на чл.9, ал.1, т.1 и т.2 от ЗУБ. Посредством приета по делото СМЕ и в изпълнение на указанията, дадени с Решение № 6996/25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ, не се установява значително и необратимо влошаване на здравословното състояние на кандидата като основание за предоставяне на субсидиарна закрила по чл.15, ал.1, б. „б“ от Директива 2011/95, респ. чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ. В свободно достъпна на Интернет адрес eoi.net официална информация относно страната на произход в Доклад от 24 април 2024 г. за положението с правата на човека в Т. за 2023 г. на А. I. не се открива релевантна информация по приложението на чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ, във връзка с разширенията, дадени в решение от 17.02.2009 г. на СЕС по дело С-465/2007 по тълкуването на чл.15, б.„в“ от Директива 2004/1983/ЕО. Липсват данни ситуацията в Т. да достига границите на въоръжен конфликт, характеризиращ се с безогледно насилие по отношение на цивилни лица.

По изложените съображения жалбата в частта ѝ за предоставяне на субсидиарна закрила по чл.9, ал.1 от ЗУБ следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

По приложението на чл.9, ал.8 от ЗУБ:

I. Изключване приложението на Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) - пребиваване „по хуманитарни причини“ спрямо жалбоподателя: Условието и редът, при които чужденците могат да влизат, да пребивават и да напускат Република България, вкл. транспонирането на Директива 2008/115/ЕО, се уреждат от ЗЧРБ. Съдът вече е имал възможност да изрази становището си в Определение № 4504 от 29.05.2023 г. по настоящето дело за отправяне на преюдициално запитване, че приложението на ЗЧРБ и Директива 2008/115 спрямо жалбоподателя се свежда единствено до

наложени му принудителни административни мерки (ПАМ) – издадени Заповед № 3-4267 от **26.09.2005** г. на директора на Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която е наложена ПАМ „принудително отвеждане до границата“ и Заповед № 5382з-84 от **09.08.2017** г. на Областна дирекция на вътрешните работи [населено място] относно наложена ПАМ „Връщане до страната на произход“. Тези решения за връщане очевидно не са приведени в изпълнение.

Обективен факт е, че Република България е допуснала пребиваване без уреден статут на г-н М. в страната ни, считано от 09.10.1997 г. (датата на подаване на първата молба за закрила) до 04.10.2014 г. (датата на последното съдебно заседание), т.е. *в продължение на 27 години*. Лицето не притежава документ за самоличност не само в периода на приложение спрямо него на ЗЧРБ, но и в периода на приложение на ЗУБ, доколкото регистрационната карта, която се издава на търсещо закрила лице, не удостоверява неговата самоличност (чл.40, ал.3 от ЗУБ и чл.6, пар.3 от Директива 2013/33), т.е. за целия съзнателен живот на жалбоподателя, както твърди самият той. Според поясненията на г-н М. в открито съдебно заседание на 09.11.2022 г. навсякъде в страната му искали документи и не го приемали с издадената му от ДАБ регистрационна карта.

Според предоставена от Дирекция „Миграция“ – МВР информация за целите на настоящето съдебно производство към 21.02.2023 г. К. У. М. е с неустановена национална идентичност, няма издаден документ за самоличност и няма регистрирани молби за предоставяне на право на пребиваване в Република България по реда на ЗЧРБ. Последното обстоятелство е логично предвид правната уредба по ЗЧРБ, която допуска легално влизане и пребиваване в страната на чужди граждани единствено въз основа на издадени виза и разрешение за пребиваване. Няма спор, че чуждият гражданин вече е влязъл не по установения ред и пребивава незаконно в България, извън периодите на разглеждане по същество, а не по допустимост, на подадени от него молби за закрила по ЗУБ. Не намира правно основание в ЗЧРБ, в положението на жалбоподателя, за подаване на документи за издаване на виза или за пребиваване, каквито той не оспорва, че не е подавал. Допълнителни съображения в тази насока са изложени в определение № 4504 от 29.05.2023 г. за отправяне на преюдициално запитване по настоящето дело, които не следва да се преповтарят.

В заключение, съдът приема, че националната правна уредба на ЗЧРБ не предоставя легална възможност за уредба на пребиваването на чужд гражданин в положение като това на жалбоподателя в България, доколкото не съдържа разпоредба съобразно член 6, параграф 4 от Директива 2008/115, поради което е несподелимо мнението на ответника, че единственият начин за уреждане на неговия статут е по реда на ЗЧРБ, вкл. на правото му на пребиваване.

II. Изключване приложението на Директива 2008/115/ЕО, транспонирана в ЗЧРБ, спрямо жалбоподателя в практиката на СЕС:

1. Решение на Съда (трети състав) от 5 юни 2014 г. по дело С-146/14 PPU, Б. М. А. М., ECLI:EU:C:2014:1320: Видно от целта на Директива 2008/115, напомнена в точка 38 от настоящото решение, *тази директива не е*

предназначена да уреди условията за пребиваване на територията на дадена държава членка на граждани на трети страни в незаконен престой, решението за чието връщане не може или не е могло да бъде изпълнено.

Предвид изложеното, на четвъртия въпрос следва да се отговори, че Директива 2008/115 трябва да се тълкува в смисъл, че *държавата членка не може да бъде задължена да издаде самостоятелно разрешение за пребиваване или друго разрешение, което дава право на престой, на гражданин на трета страна, който няма документи за самоличност и не е получил такива от своята страна по произход, след като националният съд го освободи по съображението, че вече не съществува разумна възможност за извеждане по смисъла на член 15, параграф 4 от Директивата.* Все пак в подобни случаи тази държава членка трябва да издаде на въпросния гражданин *писмено потвърждение за положението му.*

Към настоящия момент в България липсва национална правна уредба на подобно писмено потвърждение и на съда не е известна практика на компетентен административен орган по контрол на миграционните процеси за издаване на такова потвърждение.

2. Решение на Съда (голям състав) от 22 ноември 2022 година по дело C-69/21, EU:C:2022:913, припомня в т.84, че установените с Директива 2008/115 общи стандарти и процедури се отнасят само до приемането на решения за връщане и тяхното изпълнение, тъй като тази директива *няма за предмет* да хармонизира в тяхната цялост правилата на държавите членки относно *пребиваването* на чуждестранните граждани. Следователно посочената директива не урежда нито начина, по който на гражданите на трети държави трябва да бъде предоставено право на пребиваване, *нито последиците от незаконното пребиваване на територията на държава членка на граждани на трети държави*, по отношение на които не може да бъде прието никакво решение за връщане към трета държава (вж. в този смисъл решение от 8 май 2018 г., К. А. и др. (Събиране на семейството в Б.), [C-82/16](#), [EU:C:2018:308](#), т. 44 и 45 и от 24 февруари 2021 г., М и др. (Прехвърляне в държава членка), [C-673/19](#), [EU:C:2021:127](#), т. 43 и 44).

От това следва, че никоя разпоредба от Директива 2008/115 *не може да се тълкува в смисъл, че изисква държава членка да издаде разрешение за пребиваване на гражданин на трета държава, който пребивава незаконно на нейна територия, когато по отношение на този гражданин не може да бъде издадено решение за връщане*, нито да бъде наложена мярка за извеждане, с мотива че са налице сериозни и потвърдени основания да се смята, че заинтересованото лице ще бъде изложено в държавата по местоназначение на реална опасност от бързо, значително и необратимо усилване на болката, причинена от заболяването му.

Що се отнася по-специално до член 6, параграф 4 от Директива 2008/115, *тази разпоредба само позволява на държавите членки да предоставят поради хуманни или хуманитарни причини право на пребиваване въз основа на националното им право*, а не въз основа на правото на Съюза, на гражданите на трети държави, които пребивават незаконно на тяхна територия.

Съгласно член 51, параграф 2 от Хартата обаче нейните разпоредби не

разширяват приложното поле на правото на Съюза. *Следователно не може да се приеме, че по силата на член 7 от Хартата държава членка може да бъде задължена да предостави право на пребиваване на гражданин на трета държава, който попада в приложното поле на тази директива*

От всички изложени по-горе съображения следва, че Директива 2008/115, във връзка с член 7, както и членове 1 и 4 от Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че: *не налага на държавата членка, на чиято територия пребивава незаконно гражданин на трета държава, да му предостави разрешение за пребиваване, когато по отношение на него не може да бъде издадено нито решение за връщане, нито мярка за извеждане, тъй като са налице сериозни и потвърдени основания да се счита, че ще бъде изложен в държавата по местоназначение на реална опасност от бързо, значително и необратимо усилване на болката, причинена от тежкото заболяване, от което страда.*

В конкретния случай, по отношение на чуждия гражданин е издадено решение за връщане, но същото реално не е изпълнено, поради което фактическото му положение е идентично – *Директива 2008/115/ЕО не урежда основание за предоставяне на право на пребиваване на чужд гражданин в положение като това на жалбоподателя в България, нито последиците от незаконното му пребиваване.*

3. Решение на Голям състав от 7 март 2017 по дело C-638/16 PPU X и X срещу *État belge*, ECLI:EU:C:2017:173, според което до този момент законодателят на Съюза не е приел какъвто и да било акт на основание член 79, параграф 2, буква а) ДФЕС за условията за издаване от държавите членки на визи или разрешения за дългосрочно пребиваване на граждани на трети страни *по причини от хуманитарен характер, поради което разглежданите в главното производство заявления се уреждат само от националното право.*

4. Решение на Съда (пети състав) от 20 октомври 2022 г. по дело C-825/21 UP срещу *Centre public d'action sociale de Liège*, ECLI:EU:C:2022:810: Уместно е да се отбележи, че съгласно член 6, параграф 4, първо изречение от Директива 2008/115 държавите членки могат „във всеки един момент“ да предоставят на гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия, „самостоятелно разрешение“ за пребиваване или „друго разрешение, което дава право на престой“, поради „хуманни, хуманитарни или други причини“. Така от самия текст на тази разпоредба, и по-специално от позоваването на „други“ причини, се вижда, че тя позволява на държавите членки на всеки един етап да предоставят на такива граждани право на пребиваване *не само по изрично изброените причини, а именно хуманни или хуманитарни причини, но и по всякаква причина от различен вид, която считат за уместна.*

5. Изложените доводи са потвърдени в т.67 от Решение на СЕС по дело C-352/23, според която „При това положение нито една разпоредба от Директива 2008/115 не може да се тълкува в смисъл, че задължава държава членка да издаде разрешение за пребиваване на гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на територията на тази държава членка. Що се отнася по-специално до член 6, параграф 4 от Директива 2008/115, тази разпоредба само позволява на държавите членки да

предоставят поради хуманни или хуманитарни причини право на пребиваване въз основа на националното си право, а не въз основа на правото на Съюза, на гражданите на трети страни, които пребивават незаконно на тяхна територия (вж. в този смисъл решение от 22 ноември 2022 г., *Staatssecretaris van J. en V.* (Извеждане — Медицински канабис), [C-69/21](#), [EU:C:2022:913](#), т. [85](#) и [86](#)). По-голямата или по-малката продължителност на пребиваването на този гражданин на територията на съответната държава членка е без значение в това отношение (т.68 от решение по дело C-352/23).

6. Националният нормативен акт (ЗЧРБ) обаче не урежда възможност за предоставяне на право на пребиваване по хуманитарни съображения, каквато възможност е предоставена в разпоредбата на чл.6, пар.4 от Директива 2008/115.

Дължим е извод, че националното законодателство в ЗЧРБ не предвижда възможност за уреждане на статута на пребиваване по „хуманитарни съображения“ на незаконно влезлия и намиращ се в страната ни чужд граждани, нито съюзният акт в Директивата за връщане съдържа императивна разпоредба, която задължава държава членка да предостави право на пребиваване *по причини от хуманитарен характер*.

Изложеното е допълнително основание за несподеляне на мнението на ответника, че единственият начин за уреждане на статута на жалбоподателя е по реда на ЗЧРБ, респ. по Директива 2008/115.

III. Фактическо положение на г-н М. и защита на основните права:

Касае за индивид, чийто съзнателен живот е протекъл в България, без държавата да му издаде документ за самоличност, респ. без реално и фактически да е уредила правния му статут като му признае произтичащите от това права, свързани с възможността легално да си осигури подслон и препитание, а с това и достоен живот по смисъла на чл.1 от Хартата, без да бъде подложен на нечовешко или унижително отношение в нарушение на чл.4 от Хартата и чл.3 от ЕКПЧ, включително като му се гарантира право на личен живот в съответствие с чл.7 от Хартата и чл.8 от ЕКПЧ.

Още в първата си молба за закрила от 09.10.1997 г. молителят сочи, че е *имал трудности с изхранването си всекидневно, нямал документи, храна и работа, нямало къде да спи*. В третата си молба за закрила от 19.12.2006 г. посочил, че търси закрила по хуманитарни причини и желае проблемът му *бъде разгледан със съчувствие и човеколюбие*. В осмата си молба от 2009 г. кандидатът посочил, че *желае да се върне в Т., тъй като въпреки всички посочени от него причини, разбрал, че законът не е на негова страна*. Подавал молба да ДАБ, защото *нямал никакви пари, нито документи, с които да се завърне*. В молба от 2012 г. К. У. М. сочи, че на **15-та** година от подаване на молби за статут на бежанец искал за обясни, че „е в Агенцията от толкова дълго време. *Нямал никого, освен себе си. Нямал никаква подкрепа, живеел като по чудо. Сякаш Г. се грижел за него, защото бил стигнал до положение на просяк. Когато бил болен, нямало къде да получи лечение. Нямал място, където да положи глава. Не получавал никаква помощ. Относно връщането му в Т. – категорично не искал. България била неговият дом*“. В молбата за закрила от 2017 г. логично (за положението на кандидата в страната ни) се навеждат здравословни проблеми, доказани

с медицински документи.

След отменителното съдебно решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/2021 г. на АССГ, молбата за международна закрила е регистрирана на **30.12.2021 г.** С нея кандидатът пожелал да бъде настанен и да му се осигури подслон в регистрационно-приемателен център на ДАБ, тъй като нямал възможност да си осигури жилище и храна, бил бездомен в студените зимни месеци, нямал право да работи и с това да си осигури основни жизнени потребности, в т.ч. жилище и храна.

В последното открито съдебно заседание от 04.10.2024 г. жалбоподателят представя амбулаторен лист и лист за преглед на пациент, издадени на 19.08.2024 г. от Университетската многопрофилна болница за активно лечение и спешна медицина (УМБАЛСМ) „Н.И. Пирогов“ – Спешен кабинет по вътрешни болести, които потвърждават поставената му диагноза „Емболия и промбоза на артерии на долните крайници“. Установява се от разпечатка от сайт на Национална агенция по приходите – Данни за здравноосигурителен статут по Личен номер на чужденец 10007129** на К. У. М. към 19.08.2024 г., че лицето е с прекъснати здравноосигурителни права за периода **от м.август 2019 г. до м. юли 2024 г.**

Уточнено е в т.74-75 от Решение от 12 септември 2024 г. по дело С-352/23, че държавите членки са длъжни да спазват забраната за нечовешко или унизително отношение, произтичаща от член 4 от Хартата, когато прилагат Директива 2008/115. От това следва, че те трябва също така да гарантират, че гражданин на трета страна, който е в незаконен престой на тяхна територия, не се намира, докато не бъде изведен от тази територия, в положение, забранено от споменатия член 4. Съдът вече е уточнил, че нарушение на посочения член 4 би било налице, когато поради безразличието на органите на държава членка лице, което е напълно зависимо от подпомагането с публични средства, независимо от своята воля и личния си избор, би се оказало в *положение на крайна материална нищета, без да може да задоволява най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което би увредило физическото или психическото му здраве или би довело до несъвместимо с човешкото достойнство влошаване на неговото положение* (вж. в този смисъл решения от 19 март 2019 г., J., [C-163/17](#), [EU:C:2019:218](#), т. [92](#), и от 16 юли 2020 г., А., [C-517/17](#), [EU:C:2020:579](#), т. [51](#)).

Съвкупната преценка на наведените от кандидата обстоятелства, които се поддържат от него в изключително продължителен период от време, в съчетание с влошеното му здравословно състояние, навежда съда на извод, че положението на К. У. М. е сходно с това по по дело С-163/17, J. (пар.91-93): Що се отнася до въпроса съгласно какви критерии компетентните национални органи трябва да извършат тази преценка, следва да се подчертае, че за да попадат в обхвата на член 4 от Хартата, който съответства на член 3 от ЕКПЧ, и следователно съгласно член 52, параграф 3 от Хартата има същия смисъл и обхват като предоставените им с посочената конвенция, посочените в предходната точка от настоящото решение *недостатъци трябва да са с особена висока степен на сериозност, която зависи от всички обстоятелства по случая* (решение на ЕСПЧ от 21 януари

2011 г., М.С.С. с/у Б. и Гърция, т. 254). Особено висока степен на сериозност би била налице, когато поради безразличието на органите на държава членка лице, което е напълно зависимо от подпомагането с публични средства, независимо от своята воля и личния си избор би се оказало в положение на крайна материална нищета, без да може да задоволява най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което би увредило физическото или психическото му здраве или би довело до несъвместимо с човешкото достойнство влошаване на положението му (вж. в този смисъл решение на ЕСПЧ от 21 януари 2011 г., М.С.С. с/у Б. и Гърция, т. 252—263). Посочената степен не е налице дори в положения, които, въпреки че се характеризират с голяма несигурност или значително влошаване на условията на живот на заинтересованото лице, *не водят до крайна материална нищета*, която поставя лицето в положение, което е толкова тежко, че може да се приравни на нечовешко или унизително отношение.

В конкретния случай положението на жалбоподателя допълнително се утежнява поради факта, че същият не само не разполага с документ за самоличност, но не притежава и документ по чл.14, пар.2 от Директива 2008/115/ЕО - потвърждение в писмен вид, че решението за връщане временно няма да бъде изпълнявано принудително.

Изложеното е в противоречие с тълкуването на тази разпоредба, дадено в Решение по дело С-352/23, според което член 14, параграф 2 от Директива 2008/115 трябва да се тълкува в смисъл, че държава членка, която в определените в съответствие с член 8 от същата директива срокове не може да изведе гражданин на трета страна, трябва да му издаде потвърждение в писмен вид, че макар да пребивава незаконно на територията ѝ, решението за връщането му временно няма да бъде изпълнявано принудително.

Становището на Европейската комисия по дело С-352/23 е, че разпоредбата на член 14, параграф 2 от Директива 2008/115 предвижда задължение, което не е предмет на никакво изключение или условие и от самото ѝ естество и формулировка следва, че тя е *директно приложима*. Следователно заинтересованите лица следва да могат да се позовават на нея срещу държава членка, която не е транспонирала посочената разпоредба в националното си законодателство. Фактът, че държавите членки „разполагат със свобода на преценка по отношение на модела и формата“ на такова писмено потвърждение (съгласно съображение 12), не означава, че тази разпоредба не може да има *директен ефект* между държавите членки и заинтересованите лица.

Независимо от доводите за директен ефект на разпоредбата на член 14, параграф 2 от Директива 2008/115, обективен факт е, че жалбоподателят не разполага с подобно писмено потвърждение на положението си в България. Напротив, съответни на националната правна уредба са доводите му, че същият се намира в „правен вакуум“ – без легална възможност да уреди статута се на гражданин на трета страна както съобразно ЗУБ, така и съгласно ЗЧРБ. В резултат на изложеното чуждият гражданин пребивава в страната ни **вече 27 години** без уреден статут и без документи за положението си. Подаването на молба за международна закрила е единствената легална възможност за чуждия гражданин да получи „право на престой в страната

ни“, докато се разглежда молбата му за закрила (чл.9, пар.1 от Директива 2013/32). Това обаче неизменно води до множество на брой последователни молби за международна закрила – в конкретния случай общо 11 на брой, които са отхвърлени като неоснователни или недопустими, с аргумент на органа от ДАБ, че статутът на лицето следва да се уреди съобразно ЗЧРБ, но без нормативно основание в последния закон за предоставяне на право на пребиваване на чужд гражданин, в положението на жалбоподателя в страната ни. Според ЗЧРБ, жалбоподателят следва да напусне страната ни, за да получи виза, с която легално да влезе в нея. Същият не разполага с национален паспорт или друг документ за самоличност, въз основа на които да стори това. Обективният резултат е, че същият пребивава в страната ни незаконно, *но и без легална възможност да уреди статут си на законно пребиваващ, с произтичащите от това основни човешки права – на подслон и прехрана.*

Безспорно се касае за несигурност, която допълнително влошава качеството на живот до степен кандидатът да се чувства изключен от обществото – както самият той посочва „живеем без подкрепа и помощ, не знаем кой е и къде е“. Към изложеното съдът съобразява, че правото на подслон, храна и социално подпомагане съгласно чл.29, ал.5 и ал.7 от ЗУБ (в съответните редакции) не са гарантирани на кандидат, който е подал последваща молба за закрила, каквото е правното положение на К. У. М. в изключително дълъг период от време. Както се признава в оспореното решение на ДАБ *танзанийският гражданин не е имал здравноосигурителни права, а същите били възстановени на 07.01.2022 г.* Последното обстоятелство също е спорно, доколкото се установява от разпечатка от сайт на Национална агенция по приходите – здравноосигурителен статут, че към 19.08.2024 г. К. У. М. е с прекъснати здравноосигурителни права (л.689 от делото).

Съвкупната преценка на всички изложени обстоятелства навежда съда на извод, че кандидатът обективно и реално е изпаднал в *положение на крайна материална нищета, без да може да задоволява най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което има за последица увреждане на физическото или психическото му здраве, несъвместимо с човешкото му достойнство с нарушение на чл.1 и чл.4 от Хартата.*

За решаващия състав на АССГ е въвн от съмнение, че както националният административен орган, така и националният правораздавателен орган (Решение от 19 ноември 1991 г., F. и др. (C-6/90 и C-9/90, EU:C:1991:428, т. 42 и цитираната съдебна практика), са призвани да гарантират спазването на основните права, особено на абсолютните от тях (чл.3 от ЕКПЧ и чл.4 Хартата). Вън от съмнение е и позитивното задължение на държавата по спазване на основните права на г-н М., част от които с абсолютен характер (чл.1 и чл.4 от Хартата), за които същият изрично твърди, че са нарушени.

Основание за изложеното съдът намира и в Решение на СЕС (голям състав) 19 юни 2018 година по дело C-181/16, *Sadikou G.* срещу *État belge*, според което тълкуването на Директива 2008/115, както и това на Директива 2005/85, трябва да се извърши, както става ясно от съображение 24 от Директива 2008/115 и от съображение 8 от Директива 2005/85, при пълно зачитане на

основните права и признати принципи, а именно тези от Хартата (вж. В този смисъл решение от 17 декември 2015 г., Т., С-239/14, EU:C:2015:824, т. 50).

Също и в Заключение на генералния адвокат М. W., представено на 25 юли 2018 г., В. I. и др. срещу В. D. и Т. M., Съединени дела С-297/17, С-318/17, С-319/17 и С-438/17, ECLI:EU:C:2018:617: „Считам, че от точки 253 и 254 от решение на ЕСПЧ от 21 януари 2011 г., М. S. S. с/у Б. и Гърция, SE:ECHR:2011:0121JUD003069609, и от точка 80 от решение от 21 декември 2011 г., N. S. и др. ([C-411/10](#) и [C-493/10](#), [EU:C:2011:865](#)), по аналогия следва, че държава членка би нарушила член 4 от Хартата, ако ползващите се от международна закрила лица, които са напълно зависими от общественото подпомагане, се сблъскат с безразличието на властите по такъв начин, че да се окажат в положение на лишения или недоимък, което е толкова тежко, че е несъвместимо с човешкото достойнство“.

Спорът се свежда до това как да се уреди статутът в България на чужд гражданин, в положение като това на жалбоподателя, който, по мнение на решаващия състав на съда, се намира в положение на крайна материална нищета в нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ и чл.1 и чл.4 от Хартата.

IV. Приложение на Директива 2011/95/ЕС спрямо К. У. М.:

1. Решение от 24 април 2018 г., МР (Субсидиарна закрила на лице, подложено на изтезания в миналото) по дело С-353/16 - Следователно настоящото дело се отнася не до защитата срещу извеждане, която по силата на член 3 от ЕКПЧ произтича от забраната за подлагане на лицето на нечовешко или унижително отношение, а до нещо различно, а именно до въпроса дали приемащата държава членка е длъжна да предостави статута на субсидиарна закрила по Директива 2004/83 на гражданин на трета страна, който е бил изтезаван от властите в страната му на произход и чиито тежки психични усложнения биха се задълбочили съществено, със сериозен риск да се самоубие, в случай на изпращането му обратно в посочената страна.

51 В тази връзка следва да се припомни, че Съдът вече е приел, че тежките посегателства по член 15, буква б) от Директива 2004/83 не могат да произтичат само от общите недостатъци на системата за здравеопазване в страната на произход. От това следва, че рискът от влошаване на здравословното състояние на гражданин на трета страна, страдащ от тежко заболяване, който произтича от липсата на подходящо лечение в страната му на произход, без този гражданин умишлено да е бил лишен от грижи, не би бил достатъчен, за да доведе до предоставяне на субсидиарна закрила (вж. в този смисъл решение от 18 декември 2014 г., М'В., С-542/13, EU:C:2014:2452, т. 35 и 36).

2. Решение от 18 декември 2014 г., М'В., С-542/13, EU:C:2014:2452, т. 35 и 36): Т.35 В този смисъл член 6 от тази директива (Директива 2011/95) съдържа списък със субектите на тежки посегателства, което потвърждава идеята, че тези посегателства трябва да се състоят от действията на трето лице и следователно не могат да произтичат само от общите недостатъци на системата за здравеопазване в страната на произход.

Т.36 Също в съображение 26 от тази директива се уточнява, че опасностите, на които изобщо е изложено населението или част от населението на една

страна, обикновено не представляват сами по себе си индивидуални заплахи, които могат да бъдат квалифицирани като тежки посегателства. От това следва, че *рискът от влошаване на здравословното състояние* на гражданин на трета страна, страдащ от тежко заболяване, който произтича от липсата на подходящо лечение в страната му на произход, без да е налице лишаване от грижи, което му е причинено умишлено, *не би бил достатъчен, за да доведе до предоставяне на субсидиарна закрила.*

T.37 В допълнение, това тълкуване се потвърждава от съображения 5, 6, 9 и 24 от Директива 2004/83, от които е видно, че макар тази директива да цели допълване на закрилата на бежанците, закрепена в Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Ж. на 28 юли 1951 г., посредством субсидиарната закрила, като идентифицира лицата, които реално се нуждаят от международна закрила (вж. в този смисъл решение Diakiti, EU:C:2014:39, т. 33), *нейното приложно поле не обхваща лицата с разрешение за пребиваване на територията на държавите членки поради други съображения, а именно по преценка на държавата като проява на добра воля или по хуманитарни съображения.*

T.41 С оглед на изложеното член 15, буква б) от Директива 2004/83 трябва да се тълкува в смисъл, че определеното в него тежко посегателство не обхваща положението, в което нечовешко или унижително отнасяне като уредените в разглежданото в главното производство законодателство, които би могъл да претърпи молител с тежко заболяване в случай на връщане в страната си на произход, *са резултат от липсата на подходящо лечение в тази страна, без да е налице умишлено причинено на молителя лишаване от грижи.*

T.42 Същевременно член 3 от тази директива позволява на държавите членки да приемат или да запазват по-благоприятни стандарти, по-специално за определяне на лицата, които отговарят на условията за предоставяне на статут на лице, което може да получи субсидиарна закрила, доколкото обаче тези стандарти са съвместими с Директивата (вж. в този смисъл решение В и D, C-57/09 и C-101/09, EU:C:2010:661, т. 114).

T.43 Следователно резервата, съдържаща се в член 3 от Директива 2004/83, не допуска приемането или запазването от държава членка на разпоредби, предоставящи предвидения в нея статут на лице, което може да получи субсидиарна закрила, на гражданин на трета страна с тежко заболяване поради риска от влошаване на здравословното му състояние в резултат от липсата на подходящо лечение в страната на произход, тъй като тези разпоредби не са съвместими с директивата.

T.44 Действително, с оглед на съображенията, съдържащи се в точки 35—37 от настоящото решение, би било в разрез с общата структура и целите на Директива 2004/83 на гражданите на трети страни, намиращи се в положения, напълно лишени от връзка с логиката на международната закрила, да се предоставят предвидените в нея статuti.

T.46 Предоставянето от държава членка на такъв статут на национална закрила на основания, **различни** от необходимостта от международна закрила по смисъла на член 2, буква а) от Директивата, **тоест по преценка на държавата като проява на добра воля или по хуманитарни съображения, не попада** в приложното поле на **Директивата**, както се уточнява в

съображение 9 от нея (решение В и D, EU:C:2010:661, т. 118).

3. Решение от 12 септември 2024 г. по дело C-352/23:

Т.44. На първо място, следва да се припомни, че съгласно член 3 във връзка със съображение 14 от Директива 2011/95 държавите членки могат да приемат или да запазват стандарти, смекчаващи условията за предоставяне на гражданин на трета страна или на лице без гражданство на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, при условие че тези стандарти са съвместими с тази директива. Тези стандарти не трябва следователно да противоречат на общия разум или на целите на посочената директива. Забранени са по-конкретно стандартите, при които е възможно признаване на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила на граждани на трети страни или лица без гражданство, намиращи се в положения, напълно лишени от връзка с логиката на международната закрила (вж. в този смисъл решение от 9 ноември 2021 г., В. D. (Запазване на целостта на семейството), [C-91/20](#), [EU:C:2021:898](#), т. 39 и 40).

т.48 Извън това, което предвижда в член 3, Директива 2011/95 не пречатства държава членка да предостави на лице, което няма статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила, национална закрила, включваща и право на пребиване на територията на тази държава членка, като следва все пак да се има предвид, че предоставянето на такава закрила не попада в приложното поле на тази директива (вж. в този смисъл решения от 9 ноември 2010 г., В и D, [C-57/09](#) и [C-101/09](#), [EU:C:2010:661](#), т. 116—118, и от 23 май 2019 г., В., [C-720/17](#), [EU:C:2019:448](#), т. 61). В този смисъл държава членка може да предостави право на пребиваване по хуманитарни съображения на гражданин на трета страна, който се намира в положение на крайна материална нищета на територията ѝ, само по силата на националното си право.

Т.49 Тази национална закрила обаче не трябва да се смесва със статута на бежанец или статута на субсидиарна закрила по смисъла на Директива 2011/95, тъй като в противен случай би се стигнало до нарушение на установения с последната режим. Поради това уреждащите националната закрила разпоредби трябва да позволяват ясното ѝ разграничаване от закрилата по посочената директива (вж. по аналогия решение от 9 ноември 2010 г., В и D, [C-57/09](#) и [C-101/09](#), [EU:C:2010:661](#), т. 119 и 120).

Т.51 В това отношение обстоятелството, че националното право квалифицира по един и същ начин режима, произтичащ от предоставянето на субсидиарна закрила, от една страна, и режима, произтичащ от тази национална закрила, от друга, само по себе си не позволява да се приеме, че тези два режима не могат да се разграничат в достатъчна степен (вж. по аналогия решение от 9 ноември 2010 г., В и D, [C-57/09](#) и [C-101/09](#), [EU:C:2010:661](#), т. 119 и 120). Обстоятелството, че уреждащите тази национална закрила разпоредби са включени в националната уредба, свързана по принцип със закрилата по Директива 2011/95, също не означава, че тези два правни режима не могат да бъдат достатъчно разграничени.

Т.52 Когато обаче, както изглежда е в настоящия случай, режимът, произтичащ от националната закрила, е уреден със същите законови актове като тези за транспониране на Директива 2011/95 и освен това националният

законодател е квалифицирал този режим по същия начин като режима на субсидиарна закрила, *не може да се приеме*, че предоставящите такава национална закрила разпоредби позволяват последната ясно да се разграничи от закрилата по посочената директива, ако статутът, произтичащ от този национален режим, освен това по същество е същият като статута на лице, ползващо се със субсидиарна закрила по посочената директива.

Т.53 Накрая, член 2, буква з) от Директива 2011/95 само предвижда, че молба, с която гражданин на трета страна или лице без гражданство изрично иска друг тип закрила, не представлява молба за международна закрила, когато националното право позволява този друг вид закрила да бъде поискана чрез отделна молба. Противно обаче на твърдяното от Европейската комисия, посочената разпоредба по никакъв начин не препяства национален орган, който е отхвърлил молба за международна закрила, да предостави право на пребиваване въз основа на закрила, произтичаща изключително от националното право.

Т.54 С оглед на изложеното на първия, третия и петия въпрос следва да се отговори, че Директива 2011/95 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска държава членка да предостави на гражданин на трета страна право на пребиваване по съображения, които нямат никаква връзка с общия разум и целите на тази директива, стига това право на пребиваване да е ясно разграничено от предоставяната на основание на тази директива международна закрила.

Преценката, която трябва да извърши националната юрисдикция, е посочена в т.50 от решението по дело С-352/23: Запитващата юрисдикция следва да определи дали националната правна уредба, въз основа на която евентуално би могло да се предостави право на пребиваване за хуманитарни цели на гражданин на трета страна в положение като това на жалбоподателя в главното производство позволява ясно да се направи разграничение между статута, който произтича от това право на пребиваване, и статута, който се предоставя на основание на Директива 2011/95.

V. По тълкуването на чл.9, ал.8 от ЗУБ:

Въвеждането в националната правна уредба на хуманитарна клауза за легализиране на статута/престоя на незаконно пребиваващ гражданин на трета страна е изцяло въпрос на национална преценка. В материята на влизане и пребиваване на тези граждани съюзното законодателство не съдържа императивна правна норма, която да задължава държавите членки да предоставят достъп до територията си или право на пребиваване по хуманитарни съображения. Подобна правна възможност е предоставена в разпоредбата на чл.6, пар.4 от Директива 2008/115, но в България, в материята на ЗЧРБ, не е уредена подобна възможност, приложима към правното положение на жалбоподателя – пребиваване по хуманитарни съображения. Съюзното право също не съдържа императивно основание за държавите-членки да приемат такава уредба касателно правото на влизане и пребиваване на чужди граждани по „хуманитарни съображения“. Тази материя е предоставена на преценката на националния законодател, респ. евентуална преценка на държава членка за предоставяне на статут на пребиваване (в

България по ЗЧРБ) може да касае не само хуманни или хуманитарни причини, но и всякакви причини от различен вид, които държава членка счита за уместни.

Обективен факт е, че единствената национална мярка, която в България съобразява „хуманитарните съображения“ към статута на незаконно пребиваващ гражданин на трета страна е уредена в разпоредбата на чл.9, ал.8 ЗУБ. Ако националният законодател беше преценил, че мястото на подобна клауза „по хуманитарни съображения“ е в ЗЧРБ, то тази мярка би имала изцяло национален характер. Включването ѝ в ЗУБ предполага двукратно тълкуване: или съобразено с общия разум, целите и логиката на Директива 2011/95, или като „друг тип закрила“, основана на съчувствие или на хуманитарни съображения, които не попадат в приложното поле на тази директива.

Свободата на преценка на държавата по приложението на „хуманитарна клауза“ към правното положение на чужд гражданин, аналогично с това на жалбоподателя, безспорно е подчинена и следва да зачита гарантираните с Хартата права. Подкрепа за изложеното съдът намира в Заключение на генералния адвокат Р. М., представено на 7 февруари 2017 г. по дело C-638/16 PPU, X, X срещу *Ytat belge*, ECLI:EU:C:2017:93: ЕКПЧ и Женевската конвенция безспорно представляват както параметър за тълкуване на правото на Съюза в областта на влизането, пребиваването и убежището, така и параметър за законосъобразност на действието на държавите членки по прилагането на това право. *Свободата на преценка на държавата членка, до която е подадено заявлението, следователно трябва да се упражни при зачитане на гарантираните с Хартата права.* В това отношение впрочем ще припомним, че в решение от 21 декември 2011 г., N. S. и др. (C-411/10 и C-493/10, EU:C:2011:865, т. 94—98), отнасящо се до определянето на държавата членка, отговорна за обработването на молба за убежище, Съдът вече е приел, че *просто възможността, която акт на вторичното право на Съюза предвижда в полза на държава членка, може да се превърне в нейно действително задължение с цел да се гарантира спазването на член 4 от Хартата.*

Именно последните (основните права) налагат, по мнение на решаващия състав на АССГ, при липса на правна уредба в ЗЧРБ за предоставяне на право на пребиваване „по хуманитарни причини“ съобразно чл.6, пар.4 от Директива 2008/115 или дори за предоставяне на „писмено потвърждение“ на правното положение на чужденеца по смисъла на Съображение 12 и чл.14, ал.2 от Директива 2008/115, на *единствената национална правна разпоредба на чл.9, ал.8 ЗУБ, която въвежда „хуманитарна клауза“ по отношение на правно положение, подобно на това на жалбоподателя, в конкретния случай да се даде разширително тълкуване, съобразено с практиката на СЕС и ЕСПЧ в сферата на основните права, чрез позоваване на Съображение 15 от Преамбюла и чл.2, б.“з“ на Директива 2011/95, т.е. като национална норма, която предоставя „друг тип закрила“, различна от международната закрила по Директива 2011/95.* Единствено подобен подход би гарантирал спазване на основните права на чужд гражданин, в положение като това на жалбоподателя, като му гарантира легален правен статут в страната ни, която

е допуснала в един изключително продължителен период липса на подобна възможност за легализиране на незаконния престой на чуждия гражданин, свързана с липсата на достъп до подслон, храна и социално осигуряване в нарушение на чл.1 и чл.4 от Хартата.

Преглед на националната практика на ВАС по чл.9, ал.8 от ЗУБ разкрива примери на приложението ѝ в случаи, които нямат непосредствена връзка характера и основанията за закрила по Директива 2011/95, независимо от константно поддържаното становище в нея, че под "други причини от хуманитарен характер" по смисъла на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ се има предвид не всяка причина, а се визират останалите случаи, различни от изрично предвидените в ал. 1, въз основа на които да се установи същата по интензивност реална опасност от тежки посегателства срещу личността на чужденеца при завръщането му в държавата по произход.

1. Решение № 3970 от 26.04.2022 г. по адм. д. № 374/2022 г., IV отд. на ВАС: Съдът е приел, че административният орган не е извършил необходимата преценка за наличието на други хуманитарни причини по смисъла на чл. 9, ал. 8 ЗУБ. Съдът е установил, че чужденката е във *влошено физическо и психическо състояние, предизвикано от упражненото върху нея продължително във времето насилие, с участието и на бившия ѝ съпруг, който е и баща на детето ѝ*. Приел е, че това физическо и сексуално насилие е дало трайно отражение върху нейното състояние, което било видно от личното изслушване на жената, и се е позовал на заключенията на работилите с чужденката специалисти - лекар психиатър и психолози. Подобна преценка за приложение на чл.9, ал.8 от ЗУБ налагали и интересите на детето.

В това решение ВАС е приел, че влошеното здравословно състояние на кандидатката, претърпяно домашно насилие и интересите на детето налагат предоставяне на хуманитарен статут по чл.9, ал.8 от ЗУБ, въпреки, че *влошено физическо и психическо състояние не е основание за предоставяне на субсидиарна закрила според многократно цитираната практика на СЕС*.

2. Решение № 10555 от 21.11.2022 г. по адм. д. № 3815/2022 г., IV отд. на ВАС: В обобщение на всичко изложено до тук и като *прецени висшия интерес на малолетните деца* през призмата на фактическата установеност по делото съобразно приложимата международна, европейска и национална нормативна уредба, регламентирана по-специално в чл. 6а ЗУБ, съставът приема, че най-добрият интерес на търсещите закрила деца предполага молбата им за получаване на закрила да бъде уважена при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, като им бъде предоставен хуманитарен статут. Висшият интерес на двете малолетни лица предполага още те да не бъдат разделяни от тяхната майка, *на която също при условията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ са налице предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут*.

В това решение ВАС е намерил основание за предоставяне на хуманитарен статут по отношение на малолетните деца и тяхната майка, мотивирано единствено с висшия интерес на децата.

3. Решение № 3856 от 25.03.2021 г. по адм. д. № 1514/2021 г., IV отд. на ВАС: Правилно административният съд е установил, че не е изследвана опасността за Ал А. А. М. Н., гражданин на Й., от последиците от този *нестихващ*

въоръжен конфликт в Й., тежката задълбочаваща се хуманитарна криза, и опасността за населението от болести и глад. Дори да се приеме тезата на касатора, че няма достатъчно данни водещият се на територията на Й. въоръжен конфликт да се характеризира с безогледно насилие (чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ), не е изследвана опасността за чужденеца от последиците на този нестихващ въоръжен конфликт в Й., както и *тежката и задълбочаваща се хуманитарна криза, и опасността от болести и глад* (чл. 9, ал. 8 от ЗУБ). Тези данни за тежка хуманитарна криза в Й. не са анализирани при разглеждане на молбата за закрила в контекста на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ с оглед изключване на други хуманитарни причини и изводът, че не е налице нито една от предпоставките на чл. 9 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут не е доказан от административния орган.

В това решение ВАС е разширил приложението на „хуманитарната клауза“ по чл.9, ал.8 от ЗУБ въз основа на данни за тежка хуманитарна криза, опасност от болести и глад в страната на произход на кандидата.

4. Решение № 936 от 17.02.2021 г. по адм. д. № 9176/2018 г. на Административен съд – София град, оставено в сила с Решение № 7724 от 29.06.2021 г. по адм. д. № 4139/2021 г., IV отд. на ВАС: Преценката за наличието в случая на предпоставките по чл. 9 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут следва да бъде извършена и при отчитане на обстоятелството, че заявители по молбата за закрила са и *децата Е. П. и М. С. Децата принадлежат към уязвима група със специфични нужди по смисъла на Директива 2013/33/ЕС от 26 юли 2013 година за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила.* Административният орган не е обсъдил тяхното положение и последиците за тях при евентуално връщане в страната им по произход. Данните за *здравословното състояние на детето, мнението на социалните работници и съдържащата се в справката на дирекция "Международна дейност" на ДАБ при МС информация за засягане на правата на рускоговорящите граждани в К. обуславят необходимостта от преценка за наличието на други хуманитарни причини по смисъла на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателката и децата ѝ.*

В това решение ВАС е намерил основание за предоставяне на хуманитарен статут, мотивирано с висшия интерес на децата и здравословното състояние на едно от тях.

5. Решение № 7742 от 29.06.2021 г. по адм. д. № 5201/2021 г., IV отд. на ВАС: С обжалваното решение е отменено решение на председателя на ДАБ при МС и е върната административната преписка за ново произнасяне, по молбите за международна закрила на Б. И. А., лично и в качеството и на законен представител на малолетните си деца: Г. Т. С., Д. Т. С., Б. Т. С., Х. Т. С., Р. Т. С. и Д. Т. С.. Съдът е преценил, че по отношение на член от семейството - Г. Т. С., е доказано *наличието на основание по чл. 9, ал. 8 ЗУБ по медицински причини.* Приел е, че административният орган не се е произнесъл в съответствие с изискванията на Директива 2011/95/ЕО, а именно: *запазване целостта на семейството и висшите интереси на малолетните деца.* От тук е изведено заключение, че при преценка на

основанията за предоставяне на такава закрила от първостепенно значение е "висшият интерес на детето", като е акцентирано на обстоятелството, че в административния акт не са преценени потенциалните рискове при връщането на непълнолетните лица в страната по произход. Законосъобразен е изводът на съда, че административният орган не е обсъдил относимите факти и обстоятелства, съобразно изискванията на чл. 9, ал. 8 ЗУБ. От доказателствата по делото не може да се формира правно заключение, че висшият интерес на децата, зачитане на правата на човека и на човешкото им достойнство ще бъдат съхранени при тяхното връщане в [населено място].

Аналогично на предходния пример и в това решение ВАС е намерил основание за предоставяне на хуманитарен статут, мотивирано с висшият интерес на децата и здравословното състояние на едно от тях.

6. Решение № 5027 от 20.04.2021 г. по адм. д. № 1728/2021 г., IV отд. на ВАС: На последно място административният съд е изложил мотиви, че извън вниманието на решаващия орган е останала личната бежанска история на Фатумата Дипама, свързана с данни за *генитално осакатяване, принудителен брак и домашно насилие*, които е следвало да бъдат преценени с оглед разпоредбата на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ. Посочил е, че не са обсъдени и рисковете за чужденката, респективно за малолетния Наел Дипама, при евентуалното им връщане в Б. Ф., тъй като тя е избягала от семейството си и е родила дете от друг мъж /християнин/. В този смисъл общоизвестен факт се явява, че в държавите, изповядващи религията "Ислям", жени в сходно лично положение са подложени на преследвания от близките им.

Според решаващия състав на АССГ, подходът на ВАС в този случай е изцяло хуманитарен.

7. Решение № 7355 от 05.07.2023 г. по адм. д. № 2596/2023 г., IV отд. на ВАС: Кандидатката е посочила, че е напуснала Русия заедно с дъщеря си, тъй като била несъгласна с политика на П. и открито изразявала недоволството си срещу неговото управление, а след започване на войната с У. всеки, който е против официалните власти, можело да се озове в затвора. И. Ю. Д. е посочила, че нейният баща, както и починалият през 2004 г. съпруг са били украинци и пълнолетният ѝ син от първия брак е получил украинско гражданство поради украинския си произход. Изложила е, че поради *заболяването на дъщеря ѝ от муковисцидоза*, същата се нуждаела от ежедневни медицински грижи и скъпи лекарства, които според жалбоподателката ще ѝ бъдат отказани, ако се върне в Русия, поради заявената вече от нея позиция на неодобрение спрямо руското правителство.

Според ВАС, в конкретния случай административният орган е следвало да извърши преценка и относно наличието на хипотезата на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, която разпоредба регламентира, че хуманитарен статут може да бъде предоставен и по други причини от хуманитарен характер. Акцентирано е на обстоятелството, че *както жалбоподателката, така и нейната дъщеря попадат в определението за уязвими лица*, по смисъла на чл. 20, т. 3 от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна

закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, което обаче не е отчетено от издателя на процесния административен акт.

Аналогично на предходните примери и в това решение ВАС е намерил основание за предоставяне на хуманитарен статут, мотивирано с висшия интерес на детето и неговото здравословно състояние.

8. Решение № 3730 от 27.03.2024 г. по адм. д. № 11964/2023 г., III отд. на ВАС: Органът следва да прецени и предпоставките по чл. 9 от ЗУБ, защото от събраните доказателства за жалбоподателя съществува реална възможност, *при завръщането си в страната по произхода, да бъде мобилизиран, изпратен да се обучава и да участва във военни действия.* В този смисъл са представените доказателства, от които се установява, че с промени в законодателството са премахнати ограничения във възрастта за военна служба, както и че с указ на президента на РФ се призовават руските граждани, които са в резерва да преминат на военно обучение във въоръжените сили. Изложеното сочи на основанието *"други причини от хуманитарен характер"* по смисъла на чл. 9, ал. 8 ЗУБ, въз основа, на които може да се установява същата по интензивност реална опасност от тежки посегателства срещу личността на чужденеца при завръщането му в държавата по произход, които административният орган е задължен да прецени, но в случая не е изпълнил това свое задължение надлежно.

В идентичен смисъл е Решение № 4026 от 03.04.2024 г. по адм. д. № 11973/2023 г., III отд. на ВАС.

Без претенция за детайлно познаване на националната правна уредба на други държави членки на ЕС решаващият състав на АССГ изразява мнение, че редица от тях уреждат определен вид „статут на търпимост“ по отношение пребиваването на граждани на трети страни, които са в продължителен период на незаконен престой на тяхна територия.

Според настоящия съдебен състав, националният законодател неправилно е преценил, че „хуманитарните съображения“ за уреждане статута на незаконно пребиваващ чужд гражданин следва да намерят място в ЗУБ. Съображение 12 и чл.2, б. „з“ от Директива 2011/95 са указание, че тези съображения са изключени от приложното поле на тази директива. Същевременно, легално определение на „хуманитарни причини“ се съдържа в ЗЧРБ, но в този закон националният законодател не е уредил възможност, аналогична на чл.6, пар.4 и чл.14 от Директива 2008/115.

Съдът е правоприлагащ орган и съгласно чл.127, ал.2 от АПК не може да откаже правосъдие под предлог, че няма правна норма, въз основа на която да реши дадено искането. Отнесено към настоящия казус това процесуално изискване налага уреждане на правното положение на жалбоподателя по начин, който да разреши „правния вакуум“ по ЗУБ и ЗЧРБ, в който чуждият гражданин реално се намира в страната ни. Императивно изискване в тази насока налага и установеното накърняване на негови основни и ненакърними права по чл.3 от ЕКПЧ, чл.1 и чл.4 от Хартата за основните права в ЕС.

При визираната национална уредба по ЗУБ и ЗЧРБ правният статут на гражданин на трета страна, в положението на жалбоподателя в България,

която има позитивно задължение да гарантира спазването на неговите основни права, налага в този конкретен случай тълкуване на чл.9, ал.8 от ЗУБ като национална норма, която предоставя „друг тип закрила“, различна от международната закрила по Директива 2011/95. Обстоятелството, че уреждащите тази национална закрила разпоредби са включени в националната уредба, свързана по принцип със закрилата по Директива 2011/95, не означава, че тези два правни режима не могат да бъдат достатъчно разграничени (т.51 от Решение по дело C-352/23). Разпоредбата на член 2, буква з) от Директива 2011/95 по никакъв начин не пречатства национален орган, който е отхвърлил молба за международна закрила, да предостави право на пребиваване въз основа на закрила, произтичаща изключително от националното право (т.53 от Решение по дело C-352/23).

Несподелими са доводите на административния орган, почерпени от осъжданията на жалбоподателя с влезли в сила присъди в страната ни. Аргумент за необходимост от хуманитарен подход към аналогични случаи на чужди граждани се намира в Заключение на генералния адвокат В. представено на 4 септември 2014 г. по дело C-562/13, Centre public d'action sociale d'Ottignies-L.-La-N. срещу M. A., ECLI:EU:C:2014:2167: „Накрая, не бива да се забравя, че непоемането на разходите за най-елементарните потребности на *мигрантите засилва тяхното маргинализиране*. Обстоятелството, че гражданин на трета страна, който е подал жалба, е лишен през толкова дълъг период от време до извеждането си от покриване на най-основните му потребности, създава опасност той да бъде принуден да напусне територията на приемащата държава и да отиде в друга държава членка, като така засили вторичното движение на незаконни мигранти и по този начин незаконната имиграция в границите на Съюза. Също така това положение може да го накара да се отзове не в положение на незаконно или нелегално пребиваващ, тъй като той вече се намира в такова положение, а да извърши криминално престъпление, за да задоволи потребностите си. Явно тези обстоятелства са доста далеч от целта, посочена от законодателя на Съюза в съображение 4 от Директива 2008/115, според която следва да се „установят ясни, прозрачни и справедливи правила с цел установяване на ефективна политика на връщане като необходим елемент на една добре ръководена миграционна политика. Зачитането на човешкото достойнство и на правото на живот, на неприкосновеността на личността и закрилата на здравето, прогласени съответно в членове 1, 2, 3 и 35 от Хартата, както и забраната за нечовешко и унижително отношение, прогласена в член 4 от Хартата, според мен *не допускат в положение като разглежданото по главното производство незаконно пребиваващ гражданин на трета страна, чието извеждане на практика е спряно в очакване на разглеждането на жалбата му, да бъде лишен от възможността да се покрият основните му ежедневни потребности. Задоволяването на най-елементарните потребности според мен е основно право, което не може да зависи от правното положение на заинтересованото лице*“.

Независимо от констатираното в Решение по дело C-352/23 задължение на държава членка да гарантира, че лице, в положението на жалбоподателя, се ползва от условията на приемане по Директива 2013/33/ЕС до окончателното

произнасяне по жалбата му, позволяващи му да води достоен живот, обективен факт е, че К. У. М. реално и обективно е изпаднал в положение на крайна материална нищета, без да са гарантирани правото му на подслон, храна и здравно осигуряване (справка от НАП за права на здравноосигурено лице към 19.08.2024 г. на л.689).

По изложените съображения съдът не споделя изводите на административния орган, че осъжданията на жалбоподателя са непременно указание за липса на интеграция в обществото ни. В случая, поради невъзможността да уреди правния си статут в страната ни съобразно действащото национално законодателство по ЗУБ и ЗЧРБ, жалбоподателят се е оказал в положение, при което държавата членка на ЕС го е лишила в изключително продължителен период от време от възможността да разполага с документ за самоличност, а с това и от възможност легално да упражнява труд с цел да си осигури подслон и прехрана. Нещо повече, от поведението на кандидата, който веднага след регистриране на поредната му (настояща) последваща молба за закрила, е подал искане за достъп до пазара на труда, ответникът ДАБ неправилно извежда неблагоприятен за него извод – че не се интересува от здравословното си състояние. Напротив, житейски логично е лицето първо да има достъп до средства за задоволяване на елементарни потребности (храна и подслон) чрез полагане на труд и едва след това да уреди здравословните си проблеми, за задоволяването на които отново са необходими парични средства, т.е. полагане на труд.

По изложените съображения съдът приема, че обжалваното решение е незаконосъобразно в частта относно липсата на основание за предоставяне на статут по чл.9, ал.8 ЗУБ. При съпоставка на правата и задълженията на чужденците, получили закрила, уредени в нормите на чл.31 - 39а от ЗУБ, решаващият състав на АССГ намира, че може да се направи ясно разграничение между статута по чл.9, ал.8 от ЗУБ, който предоставя право на пребиваване по други хуманитарни причини, и статута, който се предоставя на основание на Директива 2011/95. Основание за това е разпоредбата на чл.32, ал.3 от ЗУБ, според която чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България.

В настоящия случай, предоставената на основание чл.9, ал.8 от ЗУБ закрила е въз основа на национална норма, която предоставя „друг тип закрила“, различна от статута на бежанец и статута на субсидиарна закрила по Директива 2011/95, тъй като урежда закрила по хуманитарни съображения без същите да попадат в материалния обхват на Директива 2011/95. С това единствената национална нормативна възможност за предоставяне на статут „по хуманитарни съображения“ се доближава до възможността за уреждане на незаконния престой на гражданин на трета страна, предвидена в чл.6, пар.4 от Директива 2008/115/ЕО, чрез предоставяне на самостоятелно, национално разрешение за пребиваване, уредено в националното, а не в Съюзното право. Доколкото е в обхвата на ЗУБ, то компетентни да се произнесат по приложението ѝ са специализираните органи на ДАБ, а не компетентните по ЗЧРБ административни органи. Явява се изпълнена и предпоставката, установена в т.53 от Решение на СЕС по дело C-352/23: Разпоредбата на

член 2, буква з) от Директива 2011/95 по никакъв начин не пречатства национален орган, който е отхвърлил молба за международна закрила, да предостави право на пребиваване въз основа на закрила, произтичаща изключително от националното право. В този смисъл следва да бъдат указанията към административния орган след частичната отмяна на оспореното решение и връщане на административната преписка съгласно чл.173, ал.2 от АПК.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 от АПК на жалбоподателя следва да се присъдят сторените по делото разноски в хипотезата на чл.38, ал.2, вр. ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата (ЗА) – като на материално затруднено лице. По делото е приложена декларация за семейно и материално положение от 21.09.2022 г., според която К. У. М. не притежава доходи и имущество. В представения договор за правна помощ и съдействие от 21.09.2022 г. е договорена безплатна правна помощ на основание чл.38, ал.1, т.2 от ЗА, с което са изпълнени предпоставките на чл.38, ал.2 от ЗА. В полза на адв. К. Л. С. следва да се присъди минималното възнаграждение от 600 лв. по чл.35 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за процесуално представителство и защита в националното производство по адм.д. № 9280/2022 г. на АССГ, както и минималното възнаграждение от 2000 лв. по чл.9, ал.5 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения за процесуално представителство и защита по дело С-352/23 на СЕС. С писмо на секретаря на СЕС националната юрисдикция е уведомена за постъпили по дело С-352/23 писмени становища, сред които е и становище на адв. В. И. и адв. К. С. от 31.10.2023 г., поради което претендираните от тях разноски следва да бъдат присъдени като справедливи и съответстващи на осъществената в полза на К. У. М. процесуална защита.

Съобразно изхода на спора и на основание чл.78, ал.6 от ГПК, вр.чл.91 и чл.92 от ЗУБ, сторените от бюджета на АССГ разноски за съдебно-медицинска експертиза в размер на 491 лв. следва да бъдат присъдени в тежест на ответника като загубила спора страна. Съдебно-медицинска експертиза е допусната служебно от съда, като основание за това се намира в разпоредбата на чл.171, ал.2 от АПК. Съдът е посочил относима практика на СЕС и ЕСПЧ, която го мотивира да приеме, че здравословното състояние на кандидата е относимо към предмета на спора, в какъвто смисъл са и дадените от АССГ указания в предходното отменително решение № 6996 от 25.11.2021 г. по адм.д.№ 5139/21 г. Фактът, че никоя от страните не е поискала допускане на експертиза не е основание за неизясняване на правния спор или за неприсъждане на разноски. Последните са гражданско-правна последица от съдебния спор и се възлагат в тежест на страната, която го е загубила. Ето защо и независимо от неформулирането на искане за експертиза, загубилата страна следва да понесе тежестта от сторените в производството разноски. Действително, в случая разноските са сторени от бюджета на съда и във връзка с необичайно развитие на съдебния спор, в който сравнително рядко се назначават експертизи, но това не означава, че загубилата спора страна не следва да възстанови сторените във връзка с него разноски (независимо дали от бюджета на съда или от насрещната страна).

По изложените съображения и на основание чл.172, ал.2 АПК оспореното решение средва да бъде отменено частично.

Водим от горното, **Административен Съд С. – град, I отделение, 69 състав,**
РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на К. У. М., [дата на раждане] , гражданин на Т., ЛНЧ [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], офис 9, чрез адв. К. С. от САК, Решение № 12701 от 10.08.2022 г. на заместник председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет, **в частта**, с която на основание чл. 75, ал. 1, т.4, във връзка чл.9, ал.8 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за предоставяне на хуманитарен статут.

ВРЪЩА преписката на административния орган заместник председател на ДАБ за ново произнасяне по молба рег. № 2325/23.12.2021 г. при съобразяване на тълкуването на закона, дадено с настоящето решение, относно приложението на чл.9, ал.8, във връзка с чл.32, ал.3 от ЗУБ като се предостави право на пребиваване по други причини от хуманитарен характер.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на К. У. М., [дата на раждане] в Т., гражданин на Т., ЛНЧ [ЕГН], срещу Решение № 12701 от 10.08.2022 г. на заместник председателя на ДАБ при МС, **в частта**, с която на основание чл. 75, ал. 1, т. 2, във връзка с чл.8 и чл.9, ал.1 от ЗУБ е отхвърлена молбата му за международна закрила по Директива 2011/95/ЕС.

ОСЪЖДА Държавна агенция за бежанците, [населено място], район «С.», [улица], да заплати на адвокат К. Л. С., член на САК, личен № [ЕГН], и на адвокат В. Б. И., член на САК, личен № [ЕГН], двамата с адрес [населено място], [улица], офис 9, на основание чл.143, ал.1 от АПК, вр. чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата, адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита по дело С-352/23 на СЕС в размер на 2000 лв.

ОСЪЖДА Държавна агенция за бежанците, [населено място], район «С.», [улица], да заплати на адвокат К. Л. С., член на САК, личен № [ЕГН], [населено място], [улица], офис 9, на основание чл.143, ал.1 от АПК, вр. чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата, адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита в националното производство по адм.д. № 9280/2022 г. на АССГ в размер на 600 лв.

ОСЪЖДА Държавна агенция за бежанците, [населено място], район «С.», [улица], да възстанови по сметка на Административен съд София град, [населено място], [улица], сторените от бюджета на съда разноски за съдебно-медицинска експертиза в размер на 491.00 лв.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния Административен Съд на Република България.

СЪДИЯ: